

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня Магістр
зі спеціальності 024 Хореографія

на тему: **Гене́за світського балу в українській культурній традиції.**

Структура кваліфікаційної роботи:

- теоретична частина творчого проекту
- творчий проект – хореографічна сюїта

«ВЕСНЯНИЙ БАЛ»

виконавець:
здобувач вищої освіти рівня магістр
заочної форми навчання

ВІТАЛІЙ МЕДЯНИК

керівник кваліфікаційної роботи:
доцент, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри сучасної та бальної хореографії
ОЛЬГА ХЕНДРИК

Харків – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.....	6
ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК БАЛУ.....	6
1.1 Історичний аспект виникнення балу загалом.....	6
1.2 Опис історико-політичного стану, в якому з’явилися бали в Україні Диференціація тематичних балів.....	9
1.3 «Емансипація» бально-маскарадної культури Катеринослава на зламі XIX - XX століть.....	17
РОЗДІЛ II.....	26
АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ТВОРЧОГО ПРОЕКТУ В СВІТІ І В УКРАЇНІ.....	26
2.1. Аналіз проведення Віденського оперного балу.....	26
2.2. Аналіз проведення балу в Харкові.....	29
2.3. Аналіз проведення Єкатеринославського балу у Дніпрі.....	32

ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ

РОЗДІЛ I. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ “ ВЕСНЯНИЙ БАЛ”	38
1.1. Основні характеристики хореографічного твору.....	38
1.2. Дійові особи та їхня стисла характеристика	38
1.3. Лібрето.....	39
1.4. Розгорнутий зміст.....	40
1.5. Драматургія.....	41
1.6. Драматургія по частинам.....	42
1.7. Музичний аналіз.....	46
1.8. Опис та зображення костюмів.....	47
1.9. Реквізит.....	53
1.10. Світлова партитура.....	54
РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ “ВЕСНЯНИЙ БАЛ”	57
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження генези світського балу в українській культурній традиції зумовлена необхідністю глибокого осмислення історичних та культурних процесів, які впливали на формування української світської культури. В умовах сучасного національного відродження та активного переосмислення культурної спадщини України особливого значення набуває вивчення традицій світського життя, зокрема балу як унікального соціокультурного феномену, що відображає особливості розвитку українського суспільства.

Світський бал як культурне явище відіграв визначну роль у формуванні української еліти, розвитку мистецтва, музики, танцю, етикету та моди. Він став важливим елементом культурної комунікації, що сприяв інтеграції української культури до європейського простору, зберігаючи при цьому національну самобутність. Дослідження генези світського балу дозволяє простежити еволюцію соціальних відносин, культурних цінностей та естетичних уподобань української спільноти протягом різних історичних періодів.

Сучасний стан дослідження проблеми характеризується наявністю різноманітних наукових розробок, присвячених окремим аспектам розвитку бальної культури в Україні. Значний внесок у вивчення цієї теми зробили такі дослідники як М. Грушевський, який розглядав бали в контексті розвитку української аристократії, Д. Антонович, що досліджував мистецькі аспекти бальної культури, О. Єфименко, яка вивчала соціальні аспекти світського життя української еліти. Серед сучасних дослідників варто відзначити праці Н. Терещенко, О. Муравської, В. Шульгіної, які розглядають бальну культуру в контексті розвитку українського музичного мистецтва та хореографії. Отже, актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає у необхідності комплексного вивчення процесу становлення та розвитку світського балу в українській культурній традиції, визначення його

місця та ролі в формуванні національної культури, а також виявлення особливостей взаємодії європейських та національних традицій у бальній культурі України.

Мета – провести аналіз генези світського балу в українській культурній традиції, визначенні його соціокультурних функцій та особливостей розвитку в різні історичні періоди та розробити композиційно-постановчий план хореографічної сьїти на матеріалі стилізованого народно-сценічного та бального танцю європейської програми .

Об'єкт - світський бал як соціокультурний феномен української культури.

Предмет - особливості формування та розвитку традиції світського балу в українській культурі, його соціальні, мистецькі та культурні аспекти.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання** кваліфікаційної роботи:

- дослідити історичні передумови формування бальної культури в Україні;
- проаналізувати вплив європейських традицій на розвиток українського світського балу;
- визначити особливості організації та проведення балів у різних регіонах України;
- охарактеризувати роль балу у формуванні української світської культури;
- розглянути мистецьку складову бальної культури (музика, танець, костюм);
- проаналізувати соціальні функції балу в українському суспільстві;
- дослідити трансформацію бальних традицій у сучасній українській культурі;
- розробити композиційний план хореографічної сьїти «Весняний бал»;
- розробити постановчий план хореографічної композиції «Весняний бал».

Методологія кваліфікаційної роботи базується на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів. Використано історичний метод для вивчення етапів розвитку бальної культури; компаративний метод для порівняння особливостей проведення балів у різних регіонах України та європейських країнах; культурологічний підхід для аналізу балу як феномену культури; мистецтвознавчий аналіз для дослідження художньої складової бальної культури; соціологічний метод для вивчення соціальних функцій балу.

Практична значущість роботи визначається можливістю використання її результатів у розробці навчальних курсів з історії української культури, мистецтвознавства, культурології, а також у практичній діяльності організаторів сучасних балів та культурно-мистецьких заходів.

Структура роботи обумовлена логікою дослідження та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (22 джерела). Загальний обсяг роботи – 86 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК БАЛУ

1.1 Історичний аспект виникнення балу загалом

Історичний розвиток балу є захоплюючою темою, яка охоплює кілька століть та демонструє еволюцію танцювального мистецтва, етикету та соціальних норм. Бал як явище виник ще в епоху Відродження, проте його витоки сягають значно давніших часів. В різні історичні періоди бали мали свої особливості, традиції та значення, які відображали дух епохи та суспільні цінності.

Перші прообрази балів з'явилися ще в Стародавній Греції та Римі, де влаштовувалися пишні святкування на честь богів, героїв та правителів. Ці святкування супроводжувалися танцями, музикою, співами та декламацією віршів. Танець в античні часи мав сакральне значення і часто був частиною релігійних ритуалів та обрядів. Проте ці дієства ще не мали чіткої структури та правил, характерних для балів пізніших епох [1, с. 33].

В епоху Середньовіччя танцювальні дієства набули більш світського характеру і стали невід'ємною частиною придворного життя. При дворах монархів та знаті влаштовувалися пишні святкування, які супроводжувалися танцями та музикою. Проте ці дієства мали досить обмежений характер і були доступні лише для вищих верств суспільства. Танці в цей період мали досить простий та повільний характер, з акцентом на грацію та елегантність рухів.

Справжній розквіт балу як явища припадає на епоху Відродження, особливо в Італії XV-XVI століть. Саме тут зародилися основні елементи балу - танцювальні па, етикет, дрес-код. Італійські бали вражали своєю пишністю, розкішшю та витонченістю. Вони часто влаштовувалися в палацах знаті та супроводжувалися живою музикою, співами та декламацією віршів. На балах танцювали такі танці, як павана, гальярда, вольта, які вимагали граціозності, точності рухів та почуття ритму.

Італійські бали швидко набули популярності по всій Європі і стали зразком для наслідування. Кожна країна почала вносити свої особливості та традиції в це дійство, надаючи йому національного колориту. Так, у Франції бали досягли найвищого розквіту в XVII-XVIII століттях, особливо в епоху правління Людовіка XIV, який був великим шанувальником танців та балету. Французький двір став законодавцем моди та етикету, а бали перетворилися на справжнє мистецтво. Саме тут з'явилися такі танці, як менует, гавот, контрданс, які вимагали бездоганної техніки, елегантності та вишуканості [2, с. 33].

В Англії бали також набули великої популярності, особливо в XVIII-XIX століттях. Англійські бали відрізнялися більшою стриманістю та консерватизмом, ніж французькі, проте також мали свої особливості та традиції. Бали часто влаштовувалися в замських маєтках аристократії та супроводжувалися полюванням, пікніками та іншими розвагами. Саме в Англії з'явився такий танець, як вальс, який спочатку вважався непристойним через близькість партнерів, але згодом став символом романтичної любові та невід'ємною частиною балів [2, с. 83].

В Росії бали з'явилися в XVIII столітті, в епоху правління Петра I, який активно запроваджував європейські традиції та звичаї. Перші бали в Росії були досить скромними і проводилися в невеликих приміщеннях. Проте з часом вони набули небаченого розмаху та пишності, особливо в XIX столітті, в епоху правління Олександра I та Миколи I. Російські бали вражали своєю розкішшю, багатством декору та костюмів. На них танцювали переважно польку, мазурку, вальс, що вимагали віртуозності та артистизму виконання [3, с. 45].

Бали були не просто розвагою, а важливою частиною суспільного життя. Вони давали можливість представникам вищого світу знайомитися, спілкуватися, укладати шлюби та ділові угоди. На балах часто вирішувалися важливі політичні та дипломатичні питання, адже в невимушеній атмосфері легше було досягти порозуміння та компромісу. Бали також були місцем, де

молоді люди могли проявити себе, продемонструвати свої таланти та знайти свою долю.

Бали мали велике значення для розвитку культури та мистецтва. Композитори створювали музику спеціально для балів, яка мала відповідати характеру танців та створювати певний настрій. Танцмейстери розробляли нові танцювальні па та фігури, які вимагали віртуозності та досконалості виконання. Художники та скульптори увічнювали образи балів у своїх творах, зображуючи пишні інтер'єри, вишукані костюми та граціозні рухи танцюристів. Письменники та поети оспівували бали у своїх творах, передаючи атмосферу свята, краси та романтики [3 ,с. 16].

Проте з часом бали почали втрачати своє значення та популярність. Це було пов'язано з багатьма факторами, зокрема зі зміною суспільних відносин, появою нових форм дозвілля та розваг, зміною моди та смаків. В ХІХ столітті на зміну балам прийшли більш демократичні форми дозвілля, такі як публічні концерти, театральні вистави, літературні салони. В ХХ столітті бали остаточно відійшли в минуле, залишившись лише в історичній пам'яті та творах мистецтва.

Сьогодні бали влаштовуються лише в окремих випадках, як данина традиції та історії. Вони можуть проводитися з нагоди ювілеїв історичних подій, у рамках тематичних фестивалів або як благодійні заходи. Проте ці бали вже не мають того розмаху та значення, як в минулі епохи. Вони скоріше є реконструкцією історичних подій або стилізацією під певну епоху, ніж справжнім живим явищем.

Незважаючи на те, що бали відійшли в минуле, вони залишили глибокий слід в історії та культурі людства. Вони були не просто формою дозвілля та розваг, а відображенням цілої епохи, її цінностей, ідеалів та естетичних уподобань. Бали вплинули на розвиток танцювального мистецтва, музики, моди та етикету. Вони стали невід'ємною частиною культурної спадщини людства, яка продовжує надихати та захоплювати нас своєю красою, витонченістю та багатством традицій [4 ,с. 15].

Вивчення історичного розвитку балу дозволяє нам краще зрозуміти особливості різних епох та культур, простежити еволюцію суспільних відносин та естетичних цінностей. Це також дає можливість відчувати атмосферу минулих часів, доторкнутися до живої історії та відкрити для себе багатство та різноманітність світової культурної спадщини. Хоча бали вже не є частиною нашого повсякденного життя, вони назавжди залишаться яскравою сторінкою в літописі світової культури та мистецтва, яка продовжує надихати та захоплювати нас своєю неповторною красою та чарівністю.

1.2 Опис історико-політичного стану, в якому з'явилися бали в Україні Диференціація тематичних балів

Поява балів як соціально-культурного явища в Україні тісно пов'язана зі складними історико-політичними процесами, що відбувалися на українських землях протягом XVIII-XIX століть. Цей період характеризувався значними трансформаціями в суспільному житті та формуванням нових культурних традицій під впливом європейських тенденцій.

У XVIII столітті українські землі перебували під владою різних держав: Лівобережна Україна входила до складу Російської імперії, Правобережжя належало Речі Посполитій, а згодом також опинилося під російським пануванням. Західноукраїнські землі перебували під владою Австрійської імперії. Така політична роздробленість суттєво вплинула на формування культурного життя різних регіонів України та особливості розвитку балів як форми світського дозвілля [5, с. 18].

Початок XVIII століття ознаменувався реформами Петра I, які суттєво вплинули на розвиток світської культури в Російській імперії, включаючи українські території. Запровадження європейських традицій при імператорському дворі, включаючи бали та асамблеї, поступово поширювалося і на українську знать. Особливо це стосувалося козацької старшини, яка прагнула інтегруватися в російське дворянське середовище.

Важливим фактором становлення балової культури в Україні стала політика Катерини II щодо українського дворянства. "Жалувана грамота дворянству" 1785 року офіційно зрівняла українську козацьку старшину в правах з російським дворянством. Це призвело до активного засвоєння українською елітою російських світських традицій, включаючи бальну культуру.

На Правобережній Україні, яка довгий час перебувала під владою Речі Посполитої, бальна культура розвивалася під впливом польських традицій. Польська шляхта, яка становила значну частину місцевої еліти, активно влаштувала бали та світські прийоми, що поєднували елементи польської та загальноєвропейської культури [6, с. 11].

Особливе значення для розвитку балів в Україні мало заснування університетів – Харківського (1805) та Київського (1834). Ці навчальні заклади стали не лише освітніми центрами, але й осередками світського життя. Університетські бали були важливою частиною культурного життя міст та сприяли поширенню європейських традицій серед різних верств населення.

У першій половині XIX століття в Україні формується система губернських балів, які влаштувалися в адміністративних центрах. Такі бали мали важливе суспільно-політичне значення, оскільки слугували місцем зустрічі місцевої еліти, чиновництва та інтелігенції. На цих заходах часто обговорювалися важливі суспільні питання, формувалися політичні союзи та вирішувалися адміністративні питання.

Значний вплив на розвиток балової культури в Україні мала поява військових гарнізонів у великих містах. Офіцерські бали стали важливою частиною міського життя, привносячи особливий військовий етикет та традиції. Ці бали відрізнялися особливою урочистістю та структурованістю, що було характерно для військового середовища.

У контексті історико-політичного розвитку можна виділити кілька основних типів балів, що існували в Україні [7, с. 18] :

Дворянські бали були найбільш престижними та закритими заходами. Вони проводилися в дворянських зібраннях губернських міст та маєтках великих землевласників. На таких балах формувалися важливі соціальні зв'язки, укладалися шлюбні домовленості та вирішувалися політичні питання. Особливістю дворянських балів була сувора регламентація учасників та дотримання складного етикету.

Купецькі бали з'явилися дещо пізніше і відображали зростаючу роль торгово-промислової буржуазії в суспільному житті. Ці бали відрізнялися більшою демократичністю та розкішшю, оскільки купецтво прагнуло продемонструвати свій добробут та соціальний статус. На купецьких балах часто укладалися торгові угоди та формувалися ділові партнерства.

Університетські бали мали особливе значення для розвитку інтелектуального та культурного життя міст. Вони збирали професуру, студентів та місцеву інтелігенцію. На таких балах часто обговорювалися наукові та літературні новини, формувалися творчі та наукові об'єднання. Університетські бали відрізнялися більш вільною атмосферою та меншою формальністю порівняно з дворянськими.

Офіцерські бали були важливою частиною життя гарнізонних міст. Вони характеризувалися особливою церемоніальністю та чітким дотриманням військового етикету. На цих балах часто були присутні представники місцевої цивільної адміністрації та дворянства, що сприяло соціальній інтеграції військових у місцеве суспільство.

Благодійні бали становили окрему категорію. Вони організовувалися з метою збору коштів на різні суспільні потреби: допомогу бідним, підтримку навчальних закладів, будівництво храмів тощо. Такі бали були більш відкритими для різних верств суспільства і часто ставали важливими подіями в житті міста [11, с. 35].

Важливо відзначити, що розвиток балової культури в Україні відбувався на тлі складних соціально-політичних процесів. У першій половині XIX століття формується українське національне відродження, з'являються перші

українські культурні товариства та гуртки. Хоча бали залишалися переважно російськомовним середовищем, вони також ставали місцем поширення українських культурних традицій, особливо в музиці та танцях.

Особливе місце в розвитку балової культури займали міста, які були адміністративними та культурними центрами: Київ, Харків, Одеса, Львів. Кожне з цих міст мало свої особливості проведення балів, що відображало їх історичну та культурну специфіку.

Київські бали вирізнялися особливою пишністю та різноманітністю. Як адміністративний центр Південно-Західного краю, Київ був місцем зустрічі різних культурних традицій. Тут проводилися як офіційні губернські бали, так і приватні вечори в будинках місцевої знаті. Контрактові ярмарки, що проводилися в Києві, супроводжувалися численними балами, які збирали представників різних регіонів України та сусідніх країн.

Харківські бали мали виражений інтелектуальний характер завдяки присутності університетської спільноти. Вони часто ставали місцем обговорення літературних новинок, наукових відкриттів та суспільних питань. Харківське дворянське зібрання було одним з найактивніших організаторів балів, які відзначалися особливою вишуканістю.

Одеські бали відрізнялися космополітичним характером, що було зумовлено статусом міста як важливого портового та торгового центру. Тут можна було зустріти представників різних національностей та культур, що надавало одеським балам особливого колориту. Значну роль у розвитку балової культури Одеси відігравало купецтво та іноземні консули.

Львівські бали, що проводилися в австрійський період, мали виражений європейський характер. Вони часто проходили в будівлі театру або в палаці намісника і збирали представників різних національностей, що населяли Галичину. Особливістю львівських балів було поєднання австрійських, польських та українських культурних традицій [10, с. 34].

З точки зору соціальної структури, бали відігравали важливу роль у формуванні та підтримці соціальних зв'язків. Вони були місцем, де

представники різних соціальних груп могли взаємодіяти в регламентованому форматі. Це було особливо важливо для молоді, яка через бали входила у світське життя та встановлювала важливі соціальні контакти.

Бальний етикет був важливим елементом соціалізації. Він включав не лише правила поведінки на самому балу, але й складну систему запрошень, представлень та знайомств. Особливе значення мала бальна мода, яка часто ставала показником соціального статусу та фінансових можливостей учасників.

У другій половині XIX століття характер балів починає змінюватися під впливом соціально-економічних трансформацій. З'являються нові форми світського дозвілля, бали стають більш демократичними та доступними для ширших верств населення. Важливу роль у цьому процесі відіграє розвиток міської культури та формування нових соціальних груп – інтелігенції, чиновництва, професійних військових.

Бали також відображали політичні настрої суспільства. У періоди суспільних піднесенень вони ставали місцем обговорення важливих політичних питань, формування громадської думки. У часи реакції бали часто перетворювалися на демонстрацію лояльності до влади та місце політичного нагляду [11, с. 89].

Особливе значення мала музична складова балів. У цей період формується специфічний бальний репертуар, який включав як європейські танці (вальс, полька, мазурка), так і місцеві танцювальні традиції. Музичне оформлення балів часто ставало відображенням культурних впливів та смаків епохи.

Важливим аспектом розвитку балової культури була її роль у формуванні гендерних відносин. Бали були одним з небагатьох місць, де молоді люди різної статі могли легально спілкуватися під наглядом старших. Це робило бали важливим інститутом шлюбної дипломатії та формування сімейних союзів.

Економічний аспект балів також заслуговує на увагу. Організація балу вимагала значних фінансових витрат на оренду приміщення, музику, освітлення, частування. Це створювало особливий ринок послуг та товарів, пов'язаних з баловою культурою: від пошиття бальних суконь до виготовлення спеціальних аксесуарів.

У контексті розвитку освіти бали відігравали важливу роль у формуванні культурних навичок молоді. Вміння танцювати, дотримуватися етикету, підтримувати світську бесіду вважалося необхідною частиною освіти молодої людини з хорошої родини. Це сприяло розвитку системи приватних пансіонів та шкіл, де викладалися ці навички.

Бали також мали важливе значення для розвитку міської інфраструктури. Потреба в спеціальних приміщеннях для проведення балів стимулювала будівництво громадських будівель, зал для зібрань, готелів. Багато історичних будівель в українських містах були побудовані саме з урахуванням можливості проведення в них балів та інших світських заходів.

Значний вплив на розвиток балової культури в Україні мала також міжнародна політична ситуація. Періоди війн та міжнародних конфліктів позначалися на характері балів, їхній частоті та складі учасників. Наприклад, під час Кримської війни (1853-1856) багато балів набули благодійного характеру, збираючи кошти для підтримки армії та поранених.

Цікавим аспектом розвитку балової культури була її роль у формуванні місцевих еліт та їхньої самоідентифікації. В умовах імперського правління бали часто ставали простором, де місцева еліта могла демонструвати свою належність до загальноімперської культури і водночас зберігати елементи регіональної специфіки. Це особливо проявлялося в музичному репертуарі та оформленні балів [12, с. 83].

Варто відзначити також вплив технологічного прогресу на розвиток балової культури. Поява газового, а потім і електричного освітлення суттєво змінила характер балів, дозволивши проводити їх у більш пізній час та з більшою розкішню. Розвиток залізничного сполучення сприяв більшій

мобільності учасників балів, дозволяючи збирати гостей з різних міст та регіонів.

Особливе місце в історії українських балів займали сезонні бали. Різдвяні та великодні бали були найбільш очікуваними подіями світського сезону. Вони відрізнялися особливою пишністю та різноманітністю розваг. Масляні бали, що проводилися перед початком Великого посту, часто включали елементи народних традицій та карнавальної культури.

Важливим аспектом балової культури була її роль у розвитку мистецтва. Бали стимулювали розвиток музичного мистецтва, зокрема створення нових танцювальних композицій. Багато українських композиторів писали музику спеціально для балів. Крім того, бали впливали на розвиток декоративно-прикладного мистецтва, оскільки вимагали особливого оформлення приміщень та створення спеціальних аксесуарів.

Цікавим феноменом були студентські бали, які відрізнялися від офіційних губернських та дворянських балів більшою демократичністю та новаторством. На студентських балах часто експериментували з новими формами танців та розваг, що згодом входили в загальну бальну культуру. Крім того, студентські бали часто ставали місцем формування прогресивних суспільних ідей та політичних поглядів [13, с. 35].

Особливу роль в розвитку балової культури відігравали жіночі навчальні заклади – інститути шляхетних дівчат. Бали в цих закладах були важливою частиною виховного процесу, де молоді дівчата вчилися світській поведінці та набували необхідних соціальних навичок. Ці бали часто ставали першим кроком у світське життя для багатьох представниць дворянських родин.

Значний вплив на розвиток балової культури мала також міська архітектура. Будівництво нових громадських будівель часто враховувало можливість проведення в них балів. Це впливало на планування приміщень, розміри залів, систему освітлення та вентиляції. Багато історичних будівель в українських містах досі зберігають характерні архітектурні елементи, пов'язані з баловою культурою.

Важливим аспектом балової культури була її роль у розвитку модної індустрії. Бали стимулювали розвиток кравецького мистецтва, виробництва тканин, аксесуарів та прикрас. У великих містах з'являлися спеціалізовані магазини, які пропонували товари для балів. Це сприяло розвитку місцевої промисловості та торгівлі.

Бали також відігравали важливу роль у дипломатичному житті. Дипломатичні прийоми та бали були важливим інструментом міжнародної політики. На таких заходах часто обговорювалися важливі політичні питання, укладалися неформальні домовленості. Особливо це було характерно для міст, де розміщувалися консульства та дипломатичні представництва.

Цікавим аспектом балової культури була її роль у формуванні міського простору. Райони міст, де проводилися бали, часто ставали престижними місцями проживання. Навколо будівель, де проводилися бали, формувалася відповідна інфраструктура – готелі, ресторани, магазини. Це впливало на загальний розвиток міського середовища.

Важливо відзначити також вплив балової культури на розвиток спорту та фізичного виховання. Необхідність добре танцювати стимулювала розвиток різних форм фізичної активності. У навчальних закладах з'являлися спеціальні курси танців та фізичного виховання. Це сприяло загальному розвитку культури фізичного виховання в суспільстві [14 ,с. 71].

Бали також мали важливе значення для розвитку музичної освіти. Потреба в музикантах для балів стимулювала розвиток музичних шкіл та приватної музичної освіти. Багато професійних музикантів починали свою кар'єру саме як виконавці на балах. Це сприяло загальному розвитку музичної культури в українських містах.

З розвитком фотографії з'явилася нова традиція – бальна фотографія. Фотографи фіксували не лише офіційні моменти балів, але й створювали художні портрети учасників у бальних костюмах. Ці фотографії стали важливим джерелом для вивчення історії моди та світської культури того часу.

Бали відігравали важливу роль у формуванні системи соціальних комунікацій. Вони були місцем, де формувалися та підтримувалися важливі соціальні зв'язки, укладалися ділові та особисті союзи. Система запрошень та представлень на балах формувала складну мережу соціальних взаємодій, яка часто виходила за межі самого балу.

Таким чином, бали в Україні були складним соціально-культурним явищем, яке відображало всі аспекти суспільного життя того часу. Вони впливали на розвиток міської культури, архітектури, мистецтва, освіти та соціальних відносин. Вивчення історії балів дозволяє краще зрозуміти особливості розвитку українського суспільства XVIII-XIX століть та його інтеграцію в європейський культурний простір.

1.3 «Емансипація» бально-маскарадної культури Катеринослава на зламі XIX - XX століть

Період кінця XIX - початку XX століття став часом значних трансформацій у культурному житті Катеринослава, що особливо яскраво проявилось в розвитку бально-маскарадної культури міста. Цей час характеризувався стрімкою індустріалізацією, зростанням міського населення та формуванням нових соціальних груп, що суттєво вплинуло на характер і форми проведення балів та маскарадів [15, с. 35].

Катеринослав на межі століть переживав період стрімкого економічного розвитку, що було пов'язано з будівництвом залізниці, розвитком металургійної промисловості та торгівлі. Це призвело до значного збільшення населення міста та формування нової міської еліти, яка складалася не лише з традиційного дворянства, але й з представників промислової буржуазії, інтелігенції та успішних підприємців.

Процес "емансипації" бально-маскарадної культури Катеринослава проявлявся насамперед у демократизації цієї форми дозвілля. Якщо раніше бали були привілеєм виключно дворянського стану, то на межі століть вони стали доступними для ширших верств населення. Це було пов'язано з

декількома факторами: зростанням економічного добробуту міського населення, послабленням станових обмежень та загальною демократизацією суспільного життя.

Важливу роль у розвитку бально-маскарадної культури Катеринослава відігравали громадські організації та товариства. Зокрема, активну діяльність у цій сфері проводило Катеринославське громадське зібрання, яке регулярно організовувало бали та маскаради для своїх членів. Ці заходи відрізнялися від традиційних дворянських балів більшою демократичністю та різноманітністю розважальної програми.

Особливістю катеринославських балів та маскарадів було їхнє проведення в різних локаціях міста. Окрім традиційних залів Дворянського зібрання, такі заходи влаштовувалися в приміщеннях комерційного клубу, в будівлі міського театру, в готелях та навіть у приватних будинках заможних городян. Це свідчило про диверсифікацію бальної культури та її адаптацію до нових соціальних умов [16, с. 81].

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури міста мала поява нових форм розваг та дозвілля. Традиційні бальні танці доповнювалися новими танцювальними формами, які приходили з Європи та Америки. На маскарадах з'являлися нові типи костюмів та масок, що відображали зміни в суспільній свідомості та моді.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури було зростання ролі жінок у організації та проведенні цих заходів. Жіночі благодійні товариства часто виступали організаторами балів та маскарадів, кошти від яких спрямовувалися на різні соціальні потреби: допомогу бідним, підтримку освітніх закладів, розвиток медичних установ.

Особливе місце в бально-маскарадній культурі Катеринослава займали студентські бали та маскаради. З відкриттям у місті вищих навчальних закладів студентство стало активним учасником культурного життя. Студентські бали відрізнялися особливою атмосферою свободи та

новаторства, часто стаючи місцем обговорення прогресивних ідей та формування нових культурних тенденцій.

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала поява нових технічних можливостей. Електричне освітлення, нові системи опалення та вентиляції приміщень, удосконалення транспортної інфраструктури міста – все це сприяло покращенню умов проведення балів та маскарадів, робило їх більш комфортними та доступними для учасників.

Характерною рисою катеринославських балів та маскарадів була їхня благодійна спрямованість. Багато таких заходів організовувалися з метою збору коштів на різні суспільні потреби. Це надавало балам та маскарадам додаткового соціального значення та сприяло їхній легітимізації в очах громадськості.

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури була її роль у формуванні нової міської ідентичності. Бали та маскаради ставали місцем, де представники різних соціальних груп могли взаємодіяти в неформальній обстановці, що сприяло формуванню єдиного міського культурного простору.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відіграла місцева преса. Газети регулярно публікували анонси майбутніх балів та маскарадів, репортажі про проведені заходи, обговорення модних тенденцій у бальних костюмах та танцях. Це сприяло популяризації цієї форми дозвілля та формуванню певних стандартів її проведення [17, с. 83].

На характер катеринославських балів та маскарадів значний вплив мала багатонаціональність міста. В них брали участь представники різних етнічних груп, що привносили свої культурні традиції та звичаї. Це робило катеринославські бали та маскаради унікальним явищем, де поєднувалися різні культурні впливи.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури була її комерціалізація. З'явилися професійні організатори балів та маскарадів, розвивалася індустрія виготовлення костюмів та масок, формувався ринок

супутніх послуг. Це свідчило про перетворення бально-маскарадної культури на важливу складову міської економіки.

Особливістю катеринославських балів та маскарадів була їхня сезонність. Найбільша кількість таких заходів припадала на зимовий період, особливо на час різдвяних та новорічних свят. Літні бали часто проводилися в міських садах та парках, що надавало їм особливого характеру та розширювало можливості для проведення розважальної програми.

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала поява нових форм музичного супроводу. Окрім традиційних оркестрів, на балах та маскарадах почали використовувати механічні музичні інструменти, а пізніше – грамофони. Це розширювало музичний репертуар та робило організацію заходів більш доступною [18, с. 71].

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури була її роль у формуванні нових форм соціальної взаємодії. Бали та маскаради ставали місцем, де встановлювалися ділові контакти, формувалися романтичні стосунки, укладалися неформальні домовленості. Це робило їх важливим елементом соціальної інфраструктури міста.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відігравали професійні спілки та об'єднання. Вони організовували бали та маскаради для своїх членів, що сприяло формуванню професійної солідарності та розвитку корпоративної культури.

Значний вплив на характер балів та маскарадів мали політичні події початку ХХ століття. Революційні настрої, що охопили суспільство, знаходили своє відображення в тематиці маскарадів, костюмах та розважальній програмі. Деякі бали та маскаради ставали місцем проведення політичних дискусій та формування опозиційних настроїв.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури була зміна ставлення до неї з боку церкви. Якщо раніше церква досить критично ставилася до балів та маскарадів, то на межі століть, особливо коли мова йшла про благодійні заходи, це ставлення стало більш толерантним.

Особливе місце в бально-маскарадній культурі Катеринослава займали дитячі бали та маскаради. Вони організовувалися як приватними особами, так і навчальними закладами, і мали важливе виховне значення, навчаючи дітей правилам світської поведінки та соціальної взаємодії [19, с. 30].

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала мода. Катеринославські модні магазини пропонували широкий вибір бальних суконь та костюмів, аксесуарів та прикрас. Це сприяло формуванню місцевої індустрії моди та розвитку відповідних ремесел.

На характер балів та маскарадів впливав також розвиток театрального мистецтва в місті. Актори місцевого театру часто брали участь у організації таких заходів, привносячи елементи театралізації та професійної режисури.

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури була її роль у формуванні міської міфології. Бали та маскаради ставали основою для створення міських легенд та переказів, що сприяло формуванню особливої культурної атмосфери міста.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відіграла архітектура міста. Будівництво нових громадських будівель часто враховувало можливість проведення в них балів та маскарадів, що впливало на їхнє планування та оформлення.

Значний вплив на характер балів та маскарадів мав розвиток фотографії. Фотографи фіксували не лише офіційні моменти цих заходів, але й створювали художні портрети учасників у бальних костюмах та масках, що стало важливим джерелом для вивчення історії міської культури.

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури Катеринослава була її роль у формуванні нових форм соціальної мобільності. Бали та маскаради ставали місцем, де представники різних соціальних верств могли встановлювати контакти та будувати кар'єру. Особливо це стосувалося молодих спеціалістів та підприємців, які використовували ці заходи для розширення свого соціального капіталу [20, с. 19].

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала поява нових форм міського транспорту. Розвиток трамвайного сполучення та збільшення кількості приватних екіпажів зробили бали та маскаради більш доступними для жителів різних районів міста. Це сприяло географічній диверсифікації місць проведення таких заходів.

Особливе місце в бально-маскарадній культурі Катеринослава займали професійні свята. Різні професійні групи – від інженерів до вчителів – організовували свої бали та маскаради, які відображали специфіку їхньої професійної діяльності. Це сприяло формуванню професійної ідентичності та корпоративної культури.

На характер балів та маскарадів значний вплив мав розвиток спортивної культури. Спортивні товариства часто організовували бали, які поєднували танцювальну програму зі спортивними показовими виступами. Це відображало загальну тенденцію до популяризації здорового способу життя.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури була її роль у розвитку місцевого підприємництва. Організація балів та маскарадів створювала попит на різноманітні товари та послуги: від пошиття костюмів до кейтерингу. Це сприяло розвитку малого та середнього бізнесу в місті.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відіграла реклама. Місцеві газети публікували не лише анонси балів та маскарадів, але й рекламу супутніх товарів та послуг. Це сприяло формуванню особливої маркетингової культури, орієнтованої на світське життя міста.

Значний вплив на характер балів та маскарадів мав розвиток готельного бізнесу. Нові готелі міста часто включали в свою інфраструктуру спеціальні зали для проведення балів та маскарадів, що розширювало можливості для організації таких заходів.

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури була її роль у формуванні нових гендерних відносин. Бали та маскаради ставали місцем, де жінки могли проявляти більшу соціальну активність та самостійність, що відображало загальні тенденції жіночої емансипації.

На характер балів та маскарадів впливав також розвиток музичної освіти в місті. Поява музичних шкіл та училищ забезпечувала професійними музикантами бальні оркестри, що підвищувало якість музичного супроводу цих заходів [21, с. 33].

Особливе місце в бально-маскарадній культурі Катеринослава займали сімейні традиції. Багато родин мали власні традиції проведення балів та маскарадів, які передавалися з покоління в покоління. Це сприяло формуванню особливої культури сімейного дозвілля.

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала поява нових форм декоративного мистецтва. Оформлення балів та маскарадів вимагало особливих декоративних рішень, що сприяло розвитку відповідних ремесел та професій.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури була її роль у розвитку місцевої гастрономічної культури. Бальне меню часто включало як традиційні, так і нові страви, що сприяло розвитку кулінарного мистецтва та ресторанного бізнесу.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відіграла міжнародна торгівля. Через Катеринослав, як важливий торговий центр, проходили потоки імпортованих товарів, які використовувалися для організації балів та маскарадів: тканини, прикраси, аксесуари.

На характер балів та маскарадів впливав також розвиток освіти в місті. Навчальні заклади різного рівня організовували свої бали та маскаради, які мали не лише розважальний, але й освітній характер, знайомлячи учнів з правилами світської поведінки.

Значний вплив на розвиток бально-маскарадної культури мала поява нових форм мистецтва, зокрема кінематографу. Деякі бали та маскаради включали в свою програму кінопокази, що відображало технічний прогрес та зміни в культурному житті міста [22, с. 11].

Важливим аспектом розвитку бально-маскарадної культури була її роль у формуванні міської моди. Бали та маскаради ставали місцем демонстрації

нових модних тенденцій, що впливало на розвиток місцевої швейної промисловості та торгівлі модним одягом.

Особливу роль у розвитку бально-маскарадної культури відіграла міська адміністрація. Місцева влада регулювала проведення балів та маскарадів через систему дозволів та ліцензій, що впливало на характер цих заходів.

На розвиток бально-маскарадної культури впливала також сезонна міграція населення. Влітку, коли заможні городяни виїжджали на дачі, характер балів та маскарадів змінювався, набуваючи більш демократичного характеру.

Значний вплив на характер балів та маскарадів мав розвиток видавничої справи. Публікація спеціальних довідників та poradників з організації балів та маскарадів сприяла стандартизації цих заходів та поширенню відповідних знань.

Важливим аспектом "емансипації" бально-маскарадної культури була її роль у розвитку міського дозвілля. Бали та маскаради ставали альтернативою традиційним формам розваг, що сприяло диверсифікації культурного життя міста.

Таким чином, процес "емансипації" бально-маскарадної культури Катеринослава на зламі XIX - XX століть характеризувався комплексними змінами, які охоплювали різні аспекти міського життя. Це явище відображало загальні тенденції модернізації суспільства та формування нової міської культури, яка відповідала потребам індустріальної епохи. Бали та маскаради стали важливим елементом соціального та культурного життя міста, сприяючи розвитку нових форм соціальної взаємодії та культурного обміну.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ТВОРЧОГО ПРОЕКТУ В СВІТІ І В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз проведення Віденського оперного балу

Віденський оперний бал є одним з найпрестижніших та найвідоміших світських заходів у світі, що має глибоке історичне коріння та культурне значення. Цей захід, що занесений до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, являє собою унікальний симбіоз традицій, мистецтва та світського життя.

Історичний розвиток Віденського оперного балу бере свій початок у період Віденського конгресу початку XIX століття. У той час у Відні під час карнавального сезону щовечора проводилося до 250 балів різного масштабу та соціального статусу. Особливе місце серед них займав Придворний бал, який збирав найвищу аристократію імперії Габсбургів.

Трансформація Придворного балу в Оперний відбулася у 1921 році, що стало знаковою подією в культурному житті Відня. Перший великий Оперний бал відбувся 11 грудня 1877 року під керівництвом Едуарда Штрауса, що заклало початок нової традиції. Особливістю цього балу стало те, що дами повинні були бути в масках, що надавало заходу додаткової інтриги та романтичності.

Таблиця 2.1

Основні історичні етапи розвитку Віденського оперного балу

Період	Історична подія	Значення для розвитку балу
1814-1815	Віденський конгрес	Започаткування традиції масових балів
1869	Будівництво нового оперного театру	Створення головної локації для майбутніх балів
1877	Перший великий Оперний бал	Формування основних традицій проведення

1899	Скасування Придворного балу	Трансформація формату придворних святкувань
1921	Заснування сучасного Оперного балу	Початок нової епохи віденської бальної культури

Таблиця 2.2

Структурні елементи сучасного Віденського оперного балу

Елемент балу	Характеристика	Символічне значення
Полонез дебютантів	Урочистий танець-хода 200 пар	Символ спадкоємності традицій
Опівнічний виступ	Спеціальна мистецька програма	Кульмінація святкування
Віденський вальс	Традиційний парний танець	Уособлення віденської культури
Фінальна церемонія	Урочисте закриття балу	Збереження історичних ритуалів

Сучасний Віденський оперний бал є складним культурним феноменом, що поєднує в собі різні аспекти суспільного життя. Його проведення регламентується суворими правилами та протоколом, що встановлені ЮНЕСКО як критерії автентичності. Головними елементами цього протоколу є обов'язкове відкриття балу молодими парами дебютантів, спеціальний опівнічний виступ та урочиста церемонія закриття.

Особлива увага приділяється підготовці дебютантів, які відкривають бал. Процес відбору та підготовки молодих пар є надзвичайно ретельним. Основними критеріями є досконале володіння танцювальною технікою, зокрема вміння виконувати правосторонній та лівосторонній поворот вальсу. Дрес-код для дебютантів є суворо регламентованим: дівчата повинні бути в білих сукнях з букетами квітів та спеціальними коронами, а юнаки – у фраках або парадних мундирах.

Масштаб Віденського оперного балу вражає: він приймає до п'яти тисяч гостей, обслуговування яких забезпечує близько тисячі осіб персоналу. Це створює особливу атмосферу грандіозного світського події, що поєднує традиції минулого з сучасним рівнем організації.

Бальний сезон у Відні традиційно триває з 11 листопада до початку Великого посту. Протягом цього періоду проводиться понад 300 балів різного характеру та спрямування. Серед них особливе місце займають професійні бали (Бал Юристів, Бал Мисливців) та заходи, організовані державними та культурними установами (Бал Віденських Філармоніків).

Віденський оперний бал має статус державного прийому, що підкреслюється присутністю президента Австрії та інших високопосадовців. Це надає заходу додаткового політичного та дипломатичного значення, перетворюючи його на важливу платформу для міжнародного культурного діалогу [11 ,с. 33].

Музичне оформлення балу базується на багатих традиціях віденської класичної музики. В програмі звучать твори Штрауса, Легара, Моцарта, Бетховена та Гайдна, що створює неповторну атмосферу віденського музичного стилю. Особливе місце в програмі займає знаменитий Віденський вальс, який став символом не лише балу, але й всієї австрійської культури.

Значним досягненням для української культури стало виступ у 2015 році Ольги Безсмертної, яка стала першою українською оперною співачкою, що відкривала Віденський бал у Віденській державній опері з початку його заснування в сучасному форматі. Це свідчить про високий рівень українського оперного мистецтва та його визнання на міжнародній арені.

Віденський оперний бал став моделлю для проведення подібних заходів у багатьох містах світу. Його формат та традиції адаптуються до місцевих умов, зберігаючи при цьому основні елементи віденського стилю. Це сприяє поширенню європейської бальної культури та встановленню міжкультурних зв'язків.

Економічний аспект Віденського оперного балу також заслуговує на увагу. Захід генерує значні фінансові потоки, пов'язані не лише з безпосередньою організацією балу, але й з супутніми індустріями: модою, готельним бізнесом, транспортом, ресторанним сервісом тощо.

Важливим аспектом є також освітня складова балу. Підготовка дебютантів включає не лише навчання танцям, але й засвоєння правил етикету, історії бальної культури, що сприяє збереженню та передачі культурних традицій молодому поколінню.

Медійне висвітлення Віденського оперного балу перетворює його на глобальну культурну подію. Трансляції балу ведуться багатьма телеканалами світу, що робить його важливим інструментом культурної дипломатії та просування австрійської культури.

В контексті сучасних тенденцій розвитку культури Віденський оперний бал демонструє успішний приклад збереження історичних традицій при адаптації до вимог сучасності. Це проявляється у використанні сучасних технологій організації заходів при збереженні автентичного характеру церемоній та ритуалів.

Таким чином, Віденський оперний бал є унікальним культурним феноменом, що поєднує в собі історичні традиції, мистецьку досконалість та сучасні форми організації масових заходів. Його досвід є цінним для розвитку бальної культури в інших країнах, зокрема в Україні, де відроджується традиція проведення світських балів.

2.2. Аналіз проведення балу в Харкові

Харківська бальна традиція має глибоке історичне коріння та особливе значення для розвитку культурного життя міста. В контексті аналізу проведення балів у Харкові важливо розглянути як історичні аспекти, так і сучасні тенденції розвитку цієї культурної форми [12, с.11].

Зародження бальної культури в Харкові тісно пов'язане із заснуванням Харківського університету в 1805 році. Університетське середовище стало центром формування світського життя міста, а університетські бали перетворилися на важливу складову культурного життя Харкова. Ці заходи відрізнялися особливою інтелектуальною атмосферою та демократичністю порівняно з традиційними дворянськими балами.

Таблиця 2.3

Основні етапи розвитку бальної культури в Харкові

Період	Характеристика епохи	Особливості проведення балів
1805-1850	Становлення університетської традиції	Формування основних бальних церемоній
1851-1900	Розквіт купецьких балів	Поєднання традицій різних станів
1901-1917	Демократизація бальної культури	Розширення соціальної бази учасників
1918-1991	Трансформація у нові формати	Адаптація до радянських реалій
з 1991	Відродження традиційних балів	Повернення до історичних форматів

Таблиця 2.4

Структурні елементи сучасного харківського балу

Елемент	Характеристика	Значення
Церемонія відкриття	Урочистий вихід гостей	Встановлення атмосфери
Історичні танці	Полонез, мазурка, вальс	Збереження традицій
Концертні номери	Виступи артистів	Мистецька складова
Світська бесіда	Спілкування гостей	Соціальна взаємодія

Особливістю харківських балів XIX століття була їхня тісна інтеграція з освітнім процесом. Університетські бали часто поєднували світське дозвілля з науковими дискусіями та літературними читаннями. Це створювало унікальну атмосферу інтелектуального спілкування, що відрізняло харківські бали від подібних заходів в інших містах.

Важливу роль у розвитку бальної культури Харкова відіграло купецтво. Купецькі бали, що проводилися в другій половині XIX століття, відрізнялися особливою розкішшю та демонстрацією фінансових можливостей організаторів. Водночас вони сприяли демократизації бальної культури, роблячи її доступною для ширших верств населення.

Значний вплив на характер харківських балів мала архітектура міста. Будівництво спеціальних залів для проведення балів, зокрема в Дворянському зібранні та Комерційному клубі, створювало відповідну інфраструктуру для розвитку бальної культури. Ці приміщення зберегли своє значення і в сучасному культурному житті міста [13, с.33].

На межі XIX-XX століть харківські бали набули нових рис під впливом загальної демократизації суспільного життя. З'явилися професійні бали, що організовувалися різними професійними спільнотами: викладачами, лікарями, інженерами. Це сприяло формуванню нових традицій та розширенню соціальної бази учасників балів.

Особливе значення мали благодійні бали, що проводилися з метою збору коштів на різні суспільні потреби. Такі заходи користувалися великою популярністю та підтримкою громадськості, демонструючи соціальну відповідальність місцевої еліти.

Музичне оформлення харківських балів відрізнялося поєднанням європейських танцювальних традицій з місцевим колоритом. Поряд з традиційними вальсами та польками звучала музика місцевих композиторів, що надавало балам особливого характеру.

Револьюційні події початку XX століття суттєво вплинули на характер балів у Харкові. В радянський період традиційні бали трансформувалися в нові формати масових заходів, зберігаючи при цьому деякі елементи бальної культури.

Відродження традиційних балів у Харкові розпочалося після здобуття Україною незалежності. Сучасні харківські бали поєднують історичні традиції з новими формами організації світських заходів. Особлива увага приділяється відтворенню історичного антуражу та дотриманню бального етикету.

Важливим аспектом сучасних харківських балів є їхня освітня функція. Підготовка до балу включає навчання історичним танцям, вивчення правил етикету, що сприяє збереженню та передачі культурних традицій молодому поколінню.

Організація сучасних балів у Харкові враховує міжнародний досвід проведення подібних заходів. При цьому зберігаються місцеві особливості та традиції, що надає харківським балам унікального характеру.

Економічний аспект проведення балів також заслуговує на увагу. Організація таких заходів сприяє розвитку місцевого бізнесу, пов'язаного з індустрією моди, розваг та послуг. Це створює додаткові можливості для економічного розвитку міста.

Медійне висвітлення харківських балів відіграє важливу роль у формуванні культурного іміджу міста. Інформація про бали поширюється через різні канали комунікації, що сприяє популяризації цієї форми культурного дозвілля.

Особливу роль у розвитку бальної культури Харкова відіграють навчальні заклади. Університети та коледжі організовують свої бали, що сприяє збереженню традицій та формуванню нової культурної еліти міста.

В контексті розвитку міжнародних культурних зв'язків харківські бали стають важливою платформою для культурної дипломатії. Участь іноземних гостей сприяє міжкультурному діалогу та інтеграції української культури у світовий контекст [15, с. 73].

Таким чином, бальна культура Харкова є важливою складовою культурного життя міста, що поєднує історичні традиції з сучасними тенденціями розвитку світської культури. Досвід організації та проведення балів у Харкові може бути корисним для розвитку подібних заходів в інших містах України.

2.3. Аналіз проведення Єкатеринославського балу у Дніпрі

Єкатеринославський бал являє собою унікальне культурне явище, що відображає історичні традиції світського життя міста та його соціально-культурний розвиток. Аналіз проведення балів у Єкатеринославі дозволяє глибше зрозуміти особливості формування міської культури та її трансформацію протягом різних історичних періодів.

Таблиця 2.5

Основні локації проведення балів у Єкатеринославі

Назва закладу	Період активного використання	Особливості проведення балів
Потьомкінський палац	XVIII-XIX століття	Дворянські та офіційні бали
Будинок Дворянських зборів	XIX століття	Станові та благодійні бали
Англійський клуб	Кінець XIX - початок XX століття	Купецькі та громадські бали
Зимовий театр	Початок XX століття	Мистецькі та маскарадні бали
Комерційне зібрання	Початок XX століття	Професійні та станові бали

Таблиця 2.6

Структура бального сезону в Єкатеринославі

Період	Тип балів	Особливості організації
Різдвяний сезон	Святкові бали	Традиційний формат з релігійним підтекстом
Масляна	Народні гуляння	Поєднання бальних і народних традицій
Великодній період	Благодійні бали	Збір коштів на суспільні потреби
Літній сезон	Паркові бали	Проведення на відкритому повітрі

Історичний розвиток бальної культури Єкатеринослава розпочався ще в XV столітті, але масового характеру бали набули у XVIII столітті. Особливе значення для розвитку бальної культури міста мало будівництво Потьомкінського палацу за проектом архітектора Івана Єгоровича Старова, який став головним центром проведення дворянських балів.

За свідченнями літератора Миколи Балліна, Єкатеринославі був "абсолютно танцювальним містом", де щовечора в різних будинках збиралися гості різного віку. Такі зібрання мали чітку структуру: старше покоління грало в карти, молодь танцювала, а всі разом вели світські бесіди за чаєм.

Дворянські бали в Єкатеринославі були важливим структурним елементом суспільного життя. Згідно з "Пам'ятною книжкою Катеринославської губернії на 1867 рік", у місті налічувалося понад дві тисячі дворян, для яких бали були основною формою соціальної взаємодії та самопрезентації [18, с. 33].

Особливістю єкатеринославських балів була їх чітка сезонність. Бальний сезон традиційно починався з Різдва (25 грудня) і тривав до кінця Масляної. В інші пори року бали проводилися лише з особливих нагод, що підкреслювало їх винятковий статус.

Організація балів вимагала значних фінансових витрат. Організатори не шкодували коштів на створення особливої атмосфери розкоші та блиску. Система запрошень на бали була важливим інструментом соціальної стратифікації та підкреслення статусу запрошених.

Інтер'єр бальних приміщень відігравав важливу роль у створенні відповідної атмосфери. Просторі зали з колонами, кришталеві люстри зі свічками, стінні свічники, дивани, оббиті ситцем із зеленим візерунком, створювали неповторний антураж світського заходу.

Музичний супровід балів забезпечували професійні музиканти, які розміщувалися на спеціально відведених місцях. Репертуар та послідовність танців ретельно планувалися та публікувалися в місцевій пресі разом з іншими деталями проведення балу.

Важливим аспектом єкатеринославських балів була їх роль у формуванні суспільної думки та вирішенні важливих питань міського життя. На балах обговорювалися серйозні теми, формувалися ділові та особисті зв'язки, приймалися важливі рішення.

Особлива увага приділялася дотриманню бального етикету. Вміння танцювати, підтримувати світську бесіду та відповідно одягатися були необхідними навичками для учасників балів. Помилки в танцях чи порушення етикету могли негативно вплинути на репутацію та кар'єрні перспективи.

Єкатеринославські бали відзначалися різноманітністю форматів. Окрім традиційних дворянських балів, проводилися благодійні, народні, професійні бали та бали-маскаради. Кожен формат мав свої особливості та цільову аудиторію.

Розвиток транспортної інфраструктури міста впливав на доступність балів. Гості прибували на балі різними видами транспорту - від екіпажів до фіакрів, що вимагало особливої організації прийому та розміщення транспортних засобів.

Медійне висвітлення балів відіграло важливу роль у формуванні суспільної думки. Місцеві газети регулярно публікували інформацію про майбутні та минулі бали, включаючи детальні описи учасників, програми та особливих моментів.

Благодійні бали мали особливе значення для розвитку міської культури. Вони не лише забезпечували збір коштів на суспільні потреби, але й сприяли формуванню традицій соціальної відповідальності місцевої еліти.

На початку ХХ століття характер єкатеринославських балів почав змінюватися під впливом демократизації суспільного життя. З'явилися нові формати та локації проведення балів, розширилося коло їх учасників.

У контексті розвитку культурного життя Єкатеринослава важливо відзначити роль балів у формуванні міського простору. Архітектура будівель, де проводилися бали, створювала особливе середовище, що відповідало вимогам світського життя та сприяло розвитку міської культури.

Розвиток освітньої системи міста також був тісно пов'язаний з бальною культурою. Навчання танцям та етикету було важливою складовою освіти молоді, що готувалася до участі в світському житті. Приватні вчителі танців та манер користувалися великим попитом серед заможних родин міста.

Економічний аспект проведення балів заслуговує окремої уваги. Організація балів стимулювала розвиток різних галузей міської економіки: від виробництва одягу та аксесуарів до надання транспортних та кейтерингових

послуг. Це створювало додаткові робочі місця та сприяло економічному розвитку міста.

Важливим елементом бальної культури Єкатеринослава була система світських зв'язків та знайомств. Бали служили платформою для встановлення ділових контактів, укладання шлюбних домовленостей та формування соціальних альянсів. Це мало важливе значення для розвитку міської спільноти та її соціальної структури.

Особливу роль у розвитку бальної культури відігравала мода. Місцеві модні магазини та ательє пропонували широкий вибір бальних суконь, костюмів та аксесуарів. Це сприяло розвитку місцевої індустрії моди та формуванню особливого стилю екатеринославських балів.

Значний вплив на характер балів мав розвиток музичної культури міста. Місцеві оркестри та музиканти формували особливий музичний репертуар, що поєднував європейські танцювальні традиції з місцевими музичними уподобаннями.

Бали відігравали важливу роль у розвитку міжнародних зв'язків Єкатеринослава. На них часто були присутні іноземні гості, що сприяло культурному обміну та інтеграції міста у світський простір Російської імперії.

Особливістю екатеринославських балів була їх роль у формуванні міської міфології. Бальні історії, романтичні зустрічі, світські скандали ставали частиною міського фольклору та впливали на формування особливої атмосфери міста.

Розвиток фотографії наприкінці XIX століття дозволив зберегти візуальні свідчення про бальну культуру Єкатеринослава. Фотографії учасників балів, інтер'єрів бальних залів стали важливим джерелом для вивчення історії міста.

Важливим аспектом бальної культури була її роль у формуванні гендерних відносин. Бали були одним з небагатьох місць, де молоді люди різної статі могли вільно спілкуватися під наглядом старших, що сприяло формуванню нових форм соціальної взаємодії.

Значний вплив на розвиток бальної культури мала поява нових форм міського транспорту. Розвиток трамвайного сполучення та збільшення кількості екіпажів зробили бали більш доступними для жителів різних районів міста.

Особливу роль у розвитку бальної культури відігравала місцева преса. Газети не лише анонсували майбутні бали, але й публікували детальні репортажі про їх проведення, що сприяло формуванню суспільної думки та стандартів світського життя.

Бали були важливим елементом професійного життя міста. Різні професійні спільноти організовували свої бали, що сприяло формуванню корпоративної культури та професійної солідарності.

Розвиток готельного бізнесу в місті був тісно пов'язаний з бальною культурою. Готелі часто ставали місцем проведення балів, а також забезпечували проживання іногородніх гостей, що приїздили на бали.

Важливим аспектом бальної культури була її роль у розвитку міського дозвілля. Бали пропонували альтернативу традиційним формам розваг та сприяли формуванню нової культури проведення вільного часу.

Таким чином, екатеринославські бали були важливим елементом культурного та соціального життя міста, що відображав особливості його історичного розвитку та соціальної структури. Вивчення традицій проведення балів дозволяє краще зрозуміти процеси формування міської культури та її трансформації протягом різних історичних періодів.

ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ

РОЗДІЛ I. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ

«Весняний бал»

1.1. Основні характеристики хореографічного твору

Тема: Культурно-мистецьке дозвілля української еліти, патріотів України

Ідея: Показати високу естетику відпочинку української культурної еліти задля духовного збагачення;

Вид хореографії: бальний танець, народно-сценічний танець;

Форма: хореографічна сюїта;

Жанр: Феєрія, лірика;

Час дії: перша чверть XXI ст. 2025 рік, весна, кінець травня, вечір, легкі сутінки;

Місце дії: Україна, м. Дніпро, культурно-діловий центр «Менора». Велика зала “Menorah Grand Palace”

1.2. Дійові особи та їх стисла характеристика:

Весняночки- (І група дівчат з 12 осіб танцювальної групи віком від 14 років та старше). Це молоді дівчата в українських народних костюмах (центральної України). Вони стрункі, тендітні та вродливі. Дівчата випромінюють ніжність та жіночність, яскравість, як сама весна в Україні.

Король балу- головний парубок на балу (віком 25 років). Сильний, стрункий, підтягнутий бравий парубок. Щирий українець. Справжній козак, справжній джентльмен.

Королева балу- головна дівчина на балу (віком 21 рік). Це найвродливіша дівчина, що уособлює всю красу, щирість, відкритість і любов до волі нашої неньки України.

Оголошуючий- секретар короля балу. Чоловік молодик ,зодягнений у фрак з білою сорочкою та чорним метеликом.

Хлопці в смокінгах- (II група хлопців з 12 осіб танцювальної групи віком від 18 років). Це всі браві та стрункі хлопці спортивного складу фігури. Знатні парубки з гарною постанню і фактурою. Такі собі українські джентельмени.

Дівчата в бальних сукнях-(III група дівчат з 12 осіб танцювальної групи віком від 18 років, партнерки молодих хлопців у смокінгах). Молоді, веселі, радісні, тендітні та стрункі. Вони мають гарний смак та манери, вони захоплюються своїми партнерами і слухаються, як хлопці їх ведуть.

1. 3. Лібрето

У культурно-діловий центр “Менора” танцювального фестивалю зі спортивних бальних танців завітали молоді весняночки. Це дівчата україночки, що своїм танцем демонструють красу і настрій чарівної весни в Україні. Вони запрошують почесних гостей таким чином до чарівного дійства - на “Весняний бал” . Оголошуючий балу зачитує офіційний наказ короля балу про урочисте свято. Молоді король та королева балу з’являються під помпезні звуки фанфар, а за ними група молодих хлопців та дівчат. Це справді феєричне дійство.

Далі група хлопців та дівчат створюють шквал емоцій рухаючись швидко та динамічно різними малюнками, заворожуючи глядача стрибками та граціозними пробіжками. За ними спостерігають король, королева балу та весняночки. Потім їх веселий та безтурботний танець змінює більш серйозний настрій експресивного танго. Йде справжній діалог між дівчатами та хлопцями, в якому вони показують свою майстерність один перед одним.

І тут в центр уваги потрапляє сам король та королева балу ,що заворожують глядача своїм дуєтом. Багатство манер та плавність їх танцю затамовує подих. На паркеті ми бачимо високі манери справжніх українських джентельмена та леді. Це вражає до глибини серця.

І апофеозом цього свята- його величність “Віденський вальс”. Кружляє король з королевою , за ним підключаються весняночки, група молодих хлопців та дівчат. Навіть оголошуючий балу нестримавсь і в танець хутчіш. Так радісно і весело у всіх на душі. Всі стрімко і граціозно рухаються ритмами вальсу. Фінальні акорди....І блискавичний фінал дійства.

1.4. Розгорнутий зміст

Святковий день. Велика зала “Menorah Grand Palace” . Танцюють перша група молодих дівчат, весняночки, в українських народних костюмах танець «Веснянку». В кінці їх танцю з’являється король та королева балу і король дає жестом команду на урочисте святкування. Оголошуючий балу зачитує офіційний наказ короля бала про урочисте свято танцю. Король з королевою попереду, а за ними йдуть група молодих хлопців у смокінгах та група молодих дівчат у бальних сукнях парами і танцюють разом «Полонез». А перша група дівчат-весняночок розташовуються в цей час на сцені позаду танцювального майданчика, на невеликій сцені в лінію. Король з королевою під кінець танцю “Полонез” проходять на свої урочисті місця на задній частині танцювального майданчика та сідають в помпезні крісла.

А пари далі переходять у веселий та жвавий «Квікстеп». Виконують хореографії , змінюючи динамічно малюнки танцю. Виконують граціозні стрибки і плавні “пробіжки”, підтримки , як в бальному шоу .

На зміну «Квікстепу» приходить пристрасний та дуже контрастний танець «Танго». Йде діалог між дівчатами та хлопцями. Зміни малюнків-контрастні. Експресія накипає.

І тут, по закінченню експресивного «Танго», вривається музика величного і помпезного «Повільного фокстроту». Король балу запрошує королеву балу і вони танцюють дуєтом танець, демонструючи високі манери справжніх леді та джентельменів- української еліти. В цей час хлопці та дівчата парами стоять по краях з обох боків на довгих лініях танцювального

майданчику навпроти один одного обличчям. Весняночки на короткій лінії в лінію обличчям на задній частині танцювального майданчика.

Далі король та королева балу розпочинають танцювати фінальну частину урочистого дійства- його величність «Віденський вальс». До них доєднуються весняночки та група хлопців у смокінгах та дівчат у бальних сукнях. Кружляє вальсом також оголошуючий балу з весняночками. Відбувається справжній вибух емоцій, неймовірна краса та феєричність дійства. В фінальній частині “Віденського вальсу” всі пари стають у пози по черзі попереду , а веснянки з оголошуючим балу стають в високі пози в лінію на задній частині танцювального майданчика.

Все дійство фінальних акордів музики завершується справжнім феєрверком з “холодного вогню” на невисокій сцені позаду танцювального майданчика.

1.5. Драматургія сюїти

Експозиція : Всі дівчата весняночки знаходяться на сцені і поступово додається світло і вони починають танцювати “Веснянку”

Зав'язка : В кінець танцю “Веснянка” з’являється оголошуючий балу з урочистим наказом, король та королева балу. Король балу дає знаком команду і оголошуючий зачитує наказ про урочисте відкриття балу.

Розвиток дії : Король та королева розпочинають “Полонез” разом з групами хлопців у смокінгах та дівчат у бальних сукнях. Далі група хлопців у смокінгах та дівчат танцюють “Квікстеп”. А за ним “Танго”. Після “Повільний фокстрот”

у виконанні короля та королеви балу. Далі король та королева балу, а потім і всі виконують “Віденський вальс”, кружляють радісно і щасливо до фінальної частини шостої частини і всієї сюїти.

Кульмінація : Дуже динамічне кружляння в останній частині “Віденського вальсу” і вихід усіх в фінальні пози.

Розв'язка : Всі танцівники шикуються під оплески глядачів в три ряди на уклін в образах своїх героїв. А саме, попереду король та королева балу, далі в лінію рівну стоять по центру оголошуючий балу і з обох боків весняночки. І також півколом на третьому плані група хлопців у смокінгах з групою дівчат у бальних сукнях стають парами. Всі роблять по черзі лініями реверанс і уходять: першими король та королева балу, далі весняночки з оголошуючим балу, а за ними парами хлопці у смокінгах з дівчатами у бальних сукнях.

1.6. Драматургія частин сюїти

Частина 1. Веснянка

Експозиція : (коротка, групова) Поява світла на сцені і ми бачимо чарівних дівчат веснянок, що починають рухи схожі на ніжні ранкові промені сонця весною. Ніби ранком все прокидається.

Зав'язка : Весняночки рухаються в танці і стають в коло

Розвиток дії : Загальний ліричний танець молодих дівчат, уособлення жіночої краси та краси нашої рідної України, особливо весною.

Кульмінація: Танок набуває своєї динаміки в рухах та малюнках, дівчата рухаються хороводом особливо динамічно.

Розв'язка : Танець уповільнюється, дівчата завмирають в красивих позах з сяючими, як сонце, обличчями. З'являються з лівого боку сцени король та королева балу, а також оголошуючий балу.

Частина 2. Полонез

Експозиція : Король балу дає знак помахом руки і оголошуючий балу зачитує згорток-наказ про урочисте відкриття балу, все це під звуки фанфар. Весняночки в дві сторони розбігаються вбік по півколу та вишиковуються в одну лінію на задній частині танцювального майданчика, готуються зустрічати господарів та учасників урочистого балу.

Зав'язка : Король та королева балу зліва направо виводять по колу всі

пари хлопців у смокінгах з дівчатами у бальних сукнях і доходять до середини задньої частини майданчика , вітаючись з дівчатами- весняночками.

Розвиток дії : Король і королева балу продовжують іти , тепер вже в колону по центру сцени , ведучи всіх за собою. Далі всі розходяться на дві сторони , король балу і хлопці в смокінгах в правий бік відносно глядача, а королева балу та дівчата в бальних сукнях вліво. Далі вони ідуть назустріч один одному шикуючись в дві колони. Потім ще танцюють парами переходячи ще в кілька малюнків і вишикавуються в колону по центру.

Кульмінація : Всі партнери роблять високу підтримку з партнеркою, король балу з королевою попереду в центрі.

Розв'язка : Король балу з королевою піднявши руки і йдуть спиною на задню частину майданчика до своїх почесних місць, де вони будуть сидіти і спостерігати за дійством. Вони пропускають колону з пар хлопців та дівчат між собою. Пари тим часом рухаються і розходяться рівномірно на дві колонки по діагоналі, що з'єднують в точці по центру спереду. Хлопці у смокінгах сідають в праве коліно, а дівчата в бальних сукнях стають в реверанс уклін зліва від хлопців.

Частина 3. Квікстеп

Експозиція : Хлопці у смокінгах роблять кувирок назад з виходом на прямі ноги. Далі сідають у півшпагат з зігнутою ногою в коліні. Дівчата у бальних сукнях з захопленням за ними спостерігають. Король балу та королева спостерігають за ними зі своїх місць разом із групою дівчат-весняночок та оголошуючим.

Зав'язка : Хлопці закружують дівчат у бальних сукнях стрибаючи на лівій нозі обертаючись з нею навколо себе. Потім прокручують їх під рукою двічі та стають в пару.

Розвиток дії : Пари рухаються з великою стрімкістю, змінюючи колонки

місцями отримавши тепер з'єднання на задній частині сцени. Потім всі пари кружать і виконують хореографії, виконуючи різні малюнки. Дійство відбувається стрімко та дуже легко, немов вони літають у повітрі. Зміна напрямків руху, різноманітні стрибки, підтримки та динамічна зміна малюнків.

Кульмінація : Пари виконують швидкі динамічні оберти (півот-повороти)

з нахилами корпусу обертаючись по колу. І роблять закрутку партнерок до себе за одну руку і виконують підтримку з нахилом головою вниз, завмерши на кілька секунд.

Розв'язка : Хлопці у смокінгах піднімають дівчат і ставлять на ноги. Трохи танцюють з дівчатами "чарльстон" рухи вже окремо один від одного. Далі ще виконують декілька стрибків в позиції рук за дві долоні (лодочка) і розходяться. Хлопці розкручуються в діагональ назад, а дівчата в діагональ вперед.

Частина 4. Танго

Експозиція : Всі знаходяться на сцені. Група хлопців у смокінгах витанцьовують на місці різкі швидкі рухи малої амплітуди, за тим дівчата у бальних сукнях витанцьовують на місці ці руки теж.

Зав'язка : Хлопці та дівчата починають групами просуватись один на одного до свого партнера по діагоналі. Сходяться в центрі в ромб. Танцюють парами на місці. Весняночки, оголошуючий, король та королева балу затамували подих від такої пристрасті на сцені.

Розвиток дії : Пари рухаються змінюючи напрямки, то сходяться, то потім розходяться. То лінії міняються, то колонки. То вперед сцени то назад. Роблячи цікаві підтримки з перекручуванням ніг партнерки у повітрі, різні яскраві пози.

Кульмінація : На викрики хлопців "О-ле" та прискорена гра на

фортепіано вони закручують таку сильну динаміку і до наступного “О-ле” викрику і закінчують перед фразою жінки.

Розв’язка : Танцем розходяться парами в колонки по різні сторони танцювального майданчика.

Частина 5. Повільний фокстрот

Експозиція : Король балу запрошує королеву балу до виконання танцю

дуетом. Пара виходить на середину сцени. Пари хлопців у смокінгах з дівчатами у бальних сукнях розташовані в колонах по обидва края танцювального майданчика обличчям всередину до центру майданчика.

Зав’язка : Король балу закручує королеву до себе за одну руку , потім від себе, стають в пару і виконують фігуру-позу “контра чек” .

Розвиток дії : Далі вони танцюють дуетну хореографію, граційно плавно рухаючись, як корабль “фрегат” на хвилях моря в сонячний день. Пара рухається змінюючи різні малюнки , заповнюючи весь простір сцени.

Кульмінація : Динаміка їх танцю наростає до свого піку і вони виконують декілька підтримок зі зростаючою динамікою, завершуючи несподіваною зупинкою- позою.

Розв’язка : Король та королева балу роблять цікавий реверанс уклін в парі на правий та на лівий бік сцени, де розташовані в шеренгах , обличчям всередину сценічного дійства, пари хлопців у смокінгах та дівчат у бальних сукнях.

Частина 6. Віденський вальс

Експозиція : Король обводить за руку навколо себе королеву балу. Всі учасники готуються до танцю.

Зав’язка : Починає кружляти король з королевою на місці. Потім в

колонках по обидва боки пари на місці. І третіми кружляють веснянки та оголошуючий балу на місці в лінію на задній частині танцювального майданчика.

Розвиток дії : Всі пари кружляють вальсом по колу. Далі роблять коридор- колону , крізь яку кружляють шене- поворотом весняночки та оголошуючий і розбігаються на дві сторони по колу назад формуючи дві лінії на задньому плані. Кружляють далі король та королева , пари , а весняночки підтанцювують на задній частині танцювального майданчика. Буйство емоцій всіх танцівників досягає свого апогею.

Кульмінація : Кульмінація цієї частини співпадає з кульмінацією всієї сюїти. А саме, дуже динамічне кружляння усіх (весняночки зачаровують своїми обертасами,а оголошуючий робить тур-оберти в повітрі) в заключних акордах музики і стрімкі несподівані фінальні пози усіх групами по черзі і феєричне запалення “холодного сценічного вогню” на задньому плані.

Розв’язка : Всі танцівники шикуються під оплески глядачів в три лінії на уклін в образах своїх героїв. А саме, попереду король та королева балу, далі в другу лінію рівну стоять оголошуючий балу і весняночки (по центру). В першій лінії по обидва боки від весняночок, а також в третій лінії група хлопців у смокінгах з групою дівчат у бальних сукнях стають парами. Всі роблять по черзі лініями реверанс і уходять: першими король та королева балу, далі весняночки з оголошуючим балу, а за ними парами хлопці у смокінгах з дівчатами у бальних сукнях.

1.7. Музичний аналіз

Загальне звучання хореографічної сюїти - 13 хвилин , 42 секунди. 497 тактів.

Частина 1. “ Веснянка”

Тривалість 2 хвилини, 4 секунди. Темп помірний.

Музичний розмір 6/8 , 26 тактів, зі зміною музичного розміру в 13-18 тактах 6/8, 3/8, 6/8, 3/8, 6/8, 6/8 та сповільнення у останньому 26-му такті .

До 52 секунди йде довгий вступ мелодійний з постійною зміною основного ритму , а з 53-ї секунди і до 2 хвилин 4секунди іде основний ритм 6/8.

Частина 2. "Полонез"

Тривалість 2 хвилини, 13 секунд. Музичний розмір 3/4. 64 такти. Темп спокійний.

З 48-го такту музика грає з більшою силою, а з 61-64-й включно гучність іде на спад плавно. Останній 64-й такт сповільнюється.

Частина 3. "Квікстеп"

Тривалість 2 хвилини, 6 секунд. Музичний розмір 4/4. Темп дуже швидкий. 52 такти/хв. 104 такти і фінальна кінцівка декілька секунд. Музика швидка та жвава.

Частина 4. "Танго"

Тривалість 2 хвилини, 31 секунда. Музичний розмір 4/4. Темп помірно-швидкий 32 такта/хв. 80 тактів і невеликий вступ пару секунд на початку. Останній такт - це 3 фінальні акорди.

Частина 5. "Повільний Фокстрот"

Тривалість 2 хвилини, 4 секунди. Музичний розмір 4/4. Темп помірний , середній, 27 тактів/хв. 61 такт всього. Останній такт фінальна кінцівка з 3-х ударів музики.

Частина 6. "Віденський Вальс"

Тривалість 1 хвилина, 48 секунд. Музичний розмір 3/4. Темп дуже швидкий, 60 тактів/хв. 162 такти всього. Після 7- го такту акцент удар і невеличкий вступ, після 38-го такту знов акцент-один удар музики, після 53-го такту акцент-один удар музики, після 121-го такту ще один акцент-удар в музиці і невеличкий вступ-програш, після 136-го такту знов акцент- удар в музиці,

1.8. Опис та зображення костюмів

Король балу зодягнений в білу сорочку з кружевними рукавами, золотий піджак з візерунками синіх квіточок, оздоблений золотою парчею,

біле жабо, чорні брюки з атласними лампасами, чорні шкарпетки, чорні лаковані туфлі для європейських бальних танців, золота корона , оздоблена штучними блискучими каміннями прозорого і золотистого кольору.

Королева балу зодягнена в пишну сукню з декольте та відкритою спиною кольору морської хвилі (матеріал легкий шифон , сукня з пуд'юбником , оздоблена вишивкою квітів та камінням Сваровські), капронові колготки тілесного кольору, туфлі білого кольору для європейських бальних танців(матеріал шкіра та крепсатин) та золоту корону-діадему , оздоблену штучними каміннями Сваровські

Хлопці в смокінгах одягнені в класичний смокінг чорного кольору (піджак з особливим округлим кроєм вирізу на грудній клітині, оброблений шовковим атласом, брюки з шовковими атласними лампасами, біла сорочка під запанки та метелик темно-червоного кольору, туфлі лакові чорні для європейського бального танцю, чорні шкарпетки)

Дівчата в бальних сукнях одягнені в білу сукню з помірно пишним під'юбником та ніжно-рожевими атласними стрічками від поясу по бокам . Верхня частина з рукавами виконані на тканині з білої густої стрейчевої сітки з шовковими кружевними білими нашивками , а на рукавах, грудині та на верхній частині спини - страусине пір'я). На ногах тілесні шкарпетки та білі (верх -крепсатин, середина та підошва - натуральна шкіра) туфлі для європейського бального танцю.

Оголошующий одягнений у фрак чорного кольору, білу сорочку під запанки та білий метелик. Взуття - чорні шкіряні туфлі дле європейського бального танцю, на ногах чорні шкарпетки.

Весняночки одягнені в білі льняні сорочки з вишитими на рукавах та грудині квітами. Червоне намисто, віночок червоний з зеленими листочками, внизу плотна бежева юбка з двома паралельними чорними полосками, а на ногах червоні шкіряні черевики для народно-сценічного танцю.

1.9. Реквізит: два гарних помпезних крісла-VIP місця короля і королеви балу,

згорток-наказ короля про урочисте відкриття балу у стилі XVIII ст.,

віяло королеви балу ,

гілочки дерев штучні з квітами для веснянок.

1.10 Світлова партитура

Частина 1. Веснянка

Починається з ЗТМ, далі потроху з 9-ї секунди додається біле сценічне світло на половину яскравості, з 24-ї секунди яскравість світла збільшується плавно на всі 100%. з 53-ї секунди світло починає плавно і повільно мигати: 1 такт зменшуючи яскравість, а потім 1 такт збільшуючи на всю до 1 хвилини і 15 секунд. Далі до кінця яскраве, біле, тепле світло на всі 100% яскравості, до 2 хвилини і 4-ї секунди.

Частина 2. Полонез

Починається з 2 хвилини 5-ї секунди, до 2 хвилини 17-ї секунди бігають промені світла по танцювальному паркету(так звані “ світлові голови”, що крутяться на всі сторони), а з 2-ї хвилини 12 секунд до 2-ї хвилини 17 секунд додається мерехтіння всього освітлення. А на оголошуючого балу, який зачитує згорток- наказ, направлена сценічна гармата в цей час (під час фанфар), потім сценічна гармата світить на короля та королеву, які виходять попереду групи чоловіків у смокінгах та дівчат в бальних сукнях. І далі до кінця цієї частини (до 4-ї хвилини 17 секунди) - яскраве тепле світло на майданчик. А з 4-ї хвилини до 4-ї хвилини 15 секунди світлова гармата світить знову на короля і королеву бала, супроводжує їх до їх VIP крісел, доки вони не сядуть.

Частина 3. Квікстеп

Починається з 4-ї хвилини 18-ї секунди динамічно працюють “голови світла” візерунками як від дзеркального диско-шару по майданчику й довкола до 4-ї хвилини 37 секунди. Далі до кінця світлові “голови” працюють різними кольорами по черзі змінюючи кольори.

Частина 4. Танго

З 6-ї хвилини 23 секунди ”танго” -експресія в роботі світла, динаміка в темп музичного звучання. На 8-й хвилині 30 секунд на кульмінації додати стробоскопи, що мигають ярким білим світлом.

Частина 5. Повільний Фокстрот

З 8 хвилини 56 секунд на фокстрот включається диммашина машина і працює біля танцювального майданчика- позаду біля сцени. Додаються лазерні промені тонкі, що пронизують дим, світлова гармата світить на дует короля та королеви балу, котрі виконують окремий дуетний танець.

Частина 6. Віденський Вальс

З 11-ї хвилини 1-ї секунди починається плавно максимальне різнобарв'я гри кольорами, променями світлових “світлових голів”, додається обертання диско-шару з “зайчиками” по всьому бальному залу. І в кінці на сцені, що знаходиться позаду танцювального майданчика, загоряється холодний салют 8 штук рівномірно по всій ширині сцени з 13 хвилини 15 секунд і до завершення мелодії.

РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ

Умовні позначки:

♠ - Король балу;

♣ - Королева балу;

△ - Хлопці у смокінгах;

◐ - Дівчата в бальних сукнях;

♣ - Оголошуючий балу;

◐ - Весняночки.

↖ ↗ - спина танцівників та танцівниць;

→ Напрямок руху, який виконується зараз або який виконано.

Частина 1. Веснянка

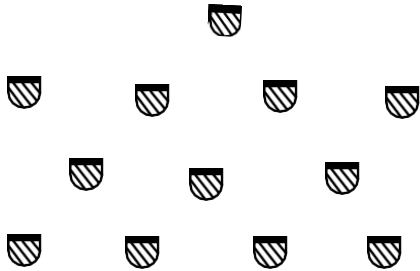
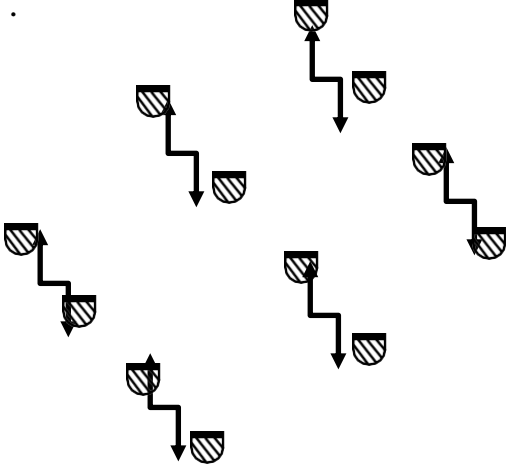
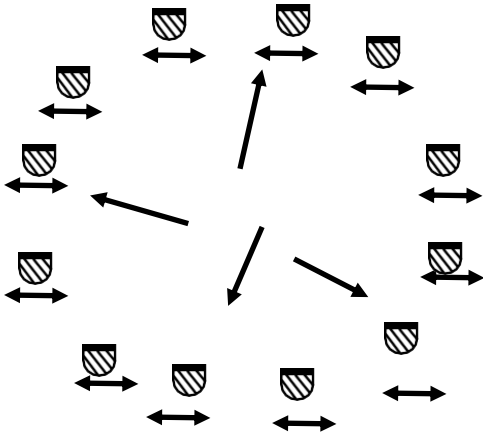
Кількість тактів: 26

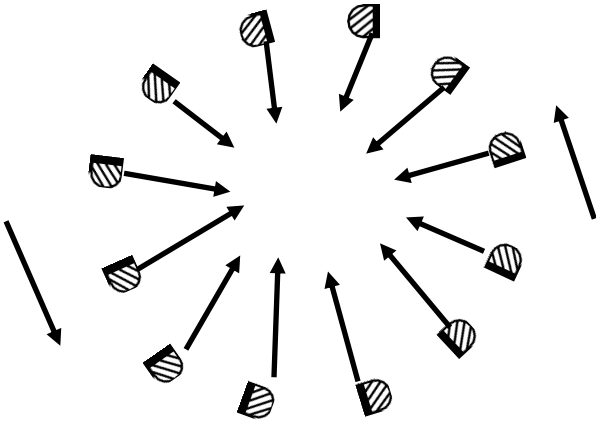
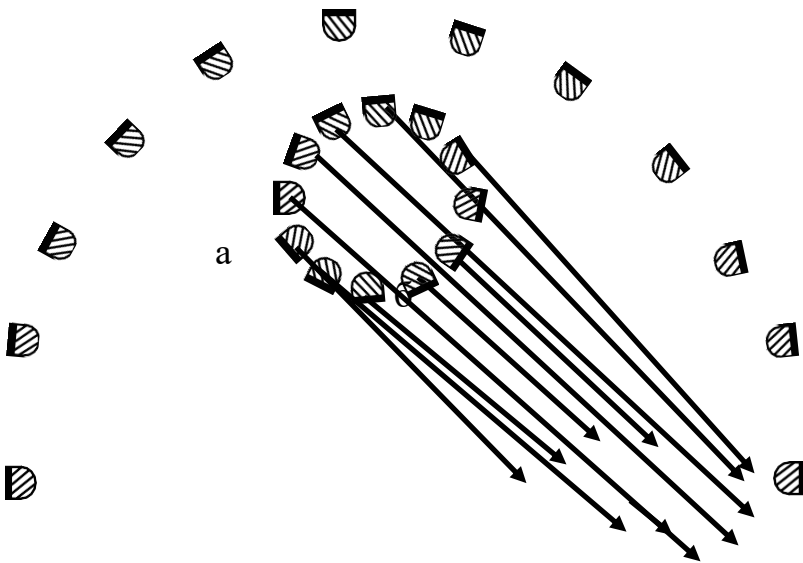
Тривалість: 2 хвилини 4 секунди

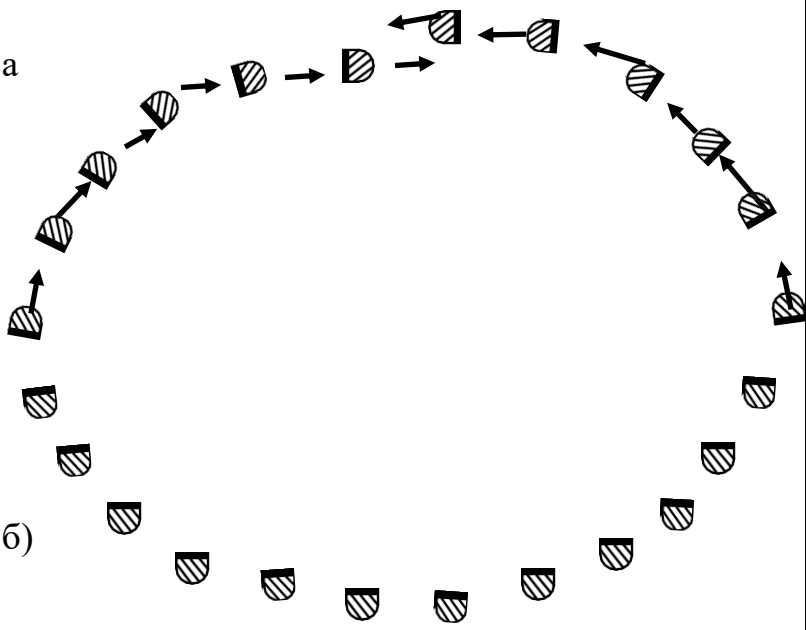

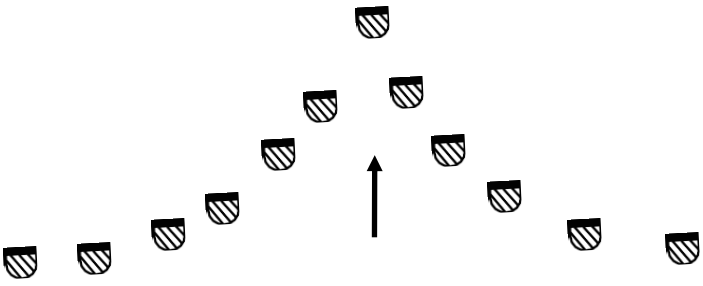
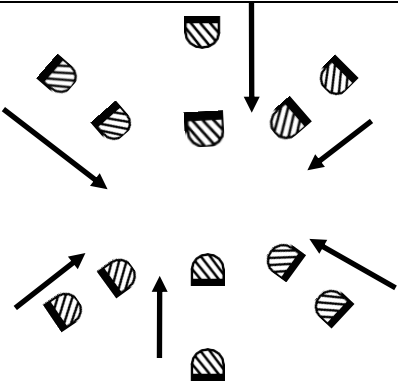
Музичний розмір: 6/8

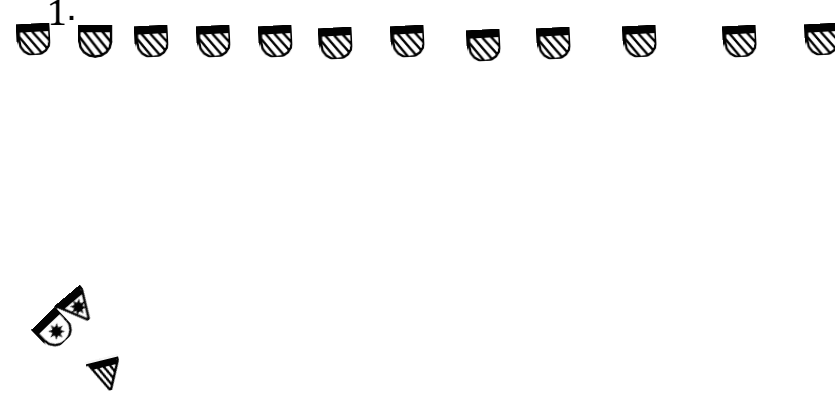
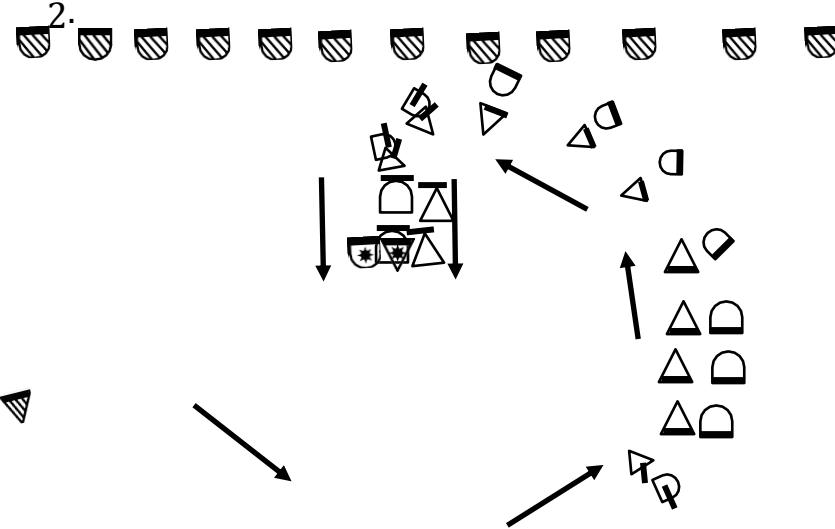
Першу частину виконують весняночки .

Хореографічні рисунки	Опис дії та кількість тактів
-----------------------	------------------------------

<p>1.</p> 	<p>На мелодичний вступ до 20-ї секунди весняночки не рухаються, лежать. Далі вони до кінця мелодійного вступу, до 50-ї секунди на місці танцюють руками і по трохи плавно підіймаються.</p>
<p>2.</p> 	<p>2 такти весняночки переходять в 3 діагональні колонки. 2 такти міняються дозадо</p>
<p>3.</p> 	<p>Далі за 2 такти перехід у коло. 2 такти танцюють припадання вправо-вліво.</p>

<p>4 .</p> 	<p>2 такти весняночки йдуть проти годинникової стрілки по колу , розмахуючи гілочками вгору-вниз з підготовчої позиції рук до 3-ї.</p> <p>1 так сходяться всередину, обіймають один одного за талію. 1 так сідають в коліно і роблять пордебра назад з витягнутою ногою вперед.</p>
<p>5 . в</p> 	<p>а) 2 такти : роблять пордебра вперед до витягнутої ноги, піднімаються і розвертаються через ліве плече ззовні в лівий бік сцени.</p> <p>б) 2 такти: Через м'який гранд батман лівою ногою колом вибігають на авансцену вправий кут сцени (від глядача).</p> <p>в) 2 такти рухаються проти годинникової стрілки і переходять у півколо.</p>

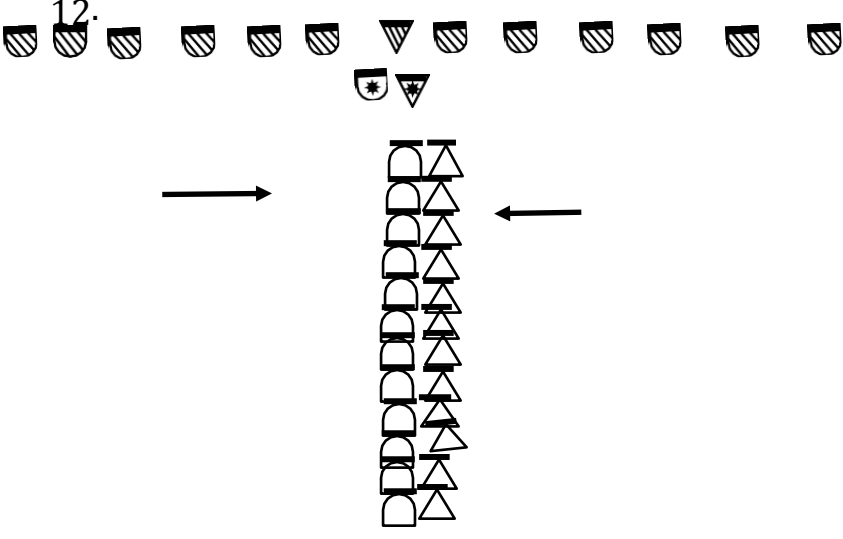
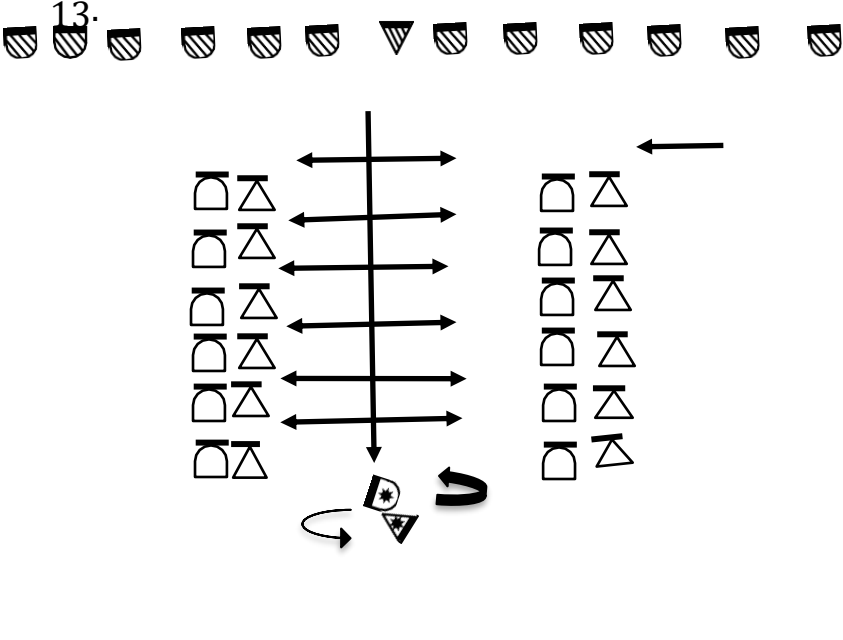
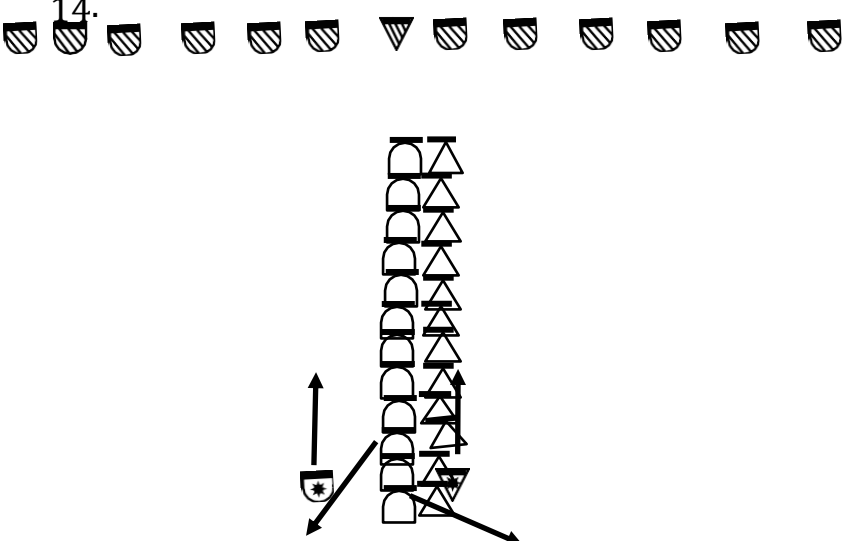
<p>6.</p> <p>a</p> <p>б)</p> 	<p>а) 2 такти припаданнями півколо навпіл по 6 дівчат(ліва сторона попереду проходить).</p> <p>б) 2 такти припаданнями продовжують рухатись по колу в тому ж напрямку і стають півколом в іншу сторону, вже до глядача .</p>
<p>7 .</p> 	<p>томбе вперед і 2 такта</p> <p>Проходять спиною назад в новий малюнок танцю з підніманням гілочок догори.</p>
<p>8 .</p> 	<p>Через сутеню поворот методом "гребінця" вихід в фінальний малюнок - за 2 такти.</p>
<p>Частина 2. Полонез</p> <p>Кількість тактів: 64 такти</p> <p>Тривалість: 2 хвилини 13 секунд</p> <p>Музичний розмір: 3/4</p> <p>Другу, і подальші частини виконують усі (весняночки та оголошуючий спостерігають).</p>	

<p>1.</p> 	<p>1. Звучать фанфари (до ...секунд). Весняночки з фінального малюнка перебігають через праву сторону по колу і стають в лінію на задній частині сцени. Оголошуючий зачитує наказ про проведення балу. Король та королева балу з'являються та стоять на сцені.</p>
<p>2.</p> 	<p>8 тактів- ідуть основним ходом "Полонез" король та королева балу, а за ними пари хлопців у смокінгах та дівчата в бальних сукнях ідуть проти годинникової стрілки по колу і починають шикуються по центру в колону.</p>

<p>3.</p>	<p>4 такти ідуть колоною в самий перед , розтягуючись по всій глибині сцени.</p> <p>6 тактів-розходяться в різні сторони партнери з партнерками і шикуються в дві рівні колони обличчям партнер до свого партнера. 2 такти роблять реверанс-уклін.</p>
<p>4.</p>	<p>4 такти король та королева сходяться по діагоналям в центр</p>
<p>5.</p>	<p>(Перші 2 такти хлопці та дівчата стоять, на наступні 2 такти вони сходяться назустріч в дві колонки.</p>

<p>6.</p>	<p>4 такти ідуть основним ходом . Хлопці з дівчатами стають у пари в дві колони</p>
<p>7.</p>	<p>2 такти- всі пари пари кружляють в ліву сторону 1 оберт, партнери тримають дівчат за талію. 2 такти - виконують дозадо вліво зі своїми партнерами.</p>
<p>8.</p>	<p>2 такти- всі пари пари кружляють в праву сторону 1 оберт, партнери тримають дівчат за талію. 2 такти - виконують дозадо вправо зі своїми партнерами.</p>

<p>9.</p>	<p>4 такти король стає в коліно і обводить правою рукою королеву повне коло. В цей час пари міняються колонками місцями.</p>
<p>10.</p>	<p>4 такти: король з королевою танцюють по центру реверанси та обходи, перші 3 пари з кожної колони розходяться вперед в лінію, другі 3 пари рухаються з ними вперед, а потім назад.</p>
<p>11.</p>	<p>4 такти ідуть основним ходом. Хлопці з дівчатами стають у дві колони. Король з королевою відходять назад спиною по центру. потім</p>

<p>12.</p> 	<p>4 такти основним ходом хлопці з дівчатами ідуть парами назустріч в одну колону.</p>
<p>13.</p> 	<p>8 тактів король з королевою тримаючись за талію ідуть основним ходом обертаючись проти годинникової стрілки і просуваються вперед між парами. Пари при цьому на 7-8й такт знову стають в одну колону.</p>
<p>14.</p> 	<p>8 тактів король та королева балу по обидва боки колонки ідуть обличчям до глядача з урочисто піднятими, в манері "Полонез", руками. І сідають на свої місця.</p>

<p>15.</p>	<p>А пари розходяться на фінальний малюнок. Хлопці сідають в праве коліно, а дівчата стають біля них в високі пози.</p>
------------	---

Частина 3. Квікстеп

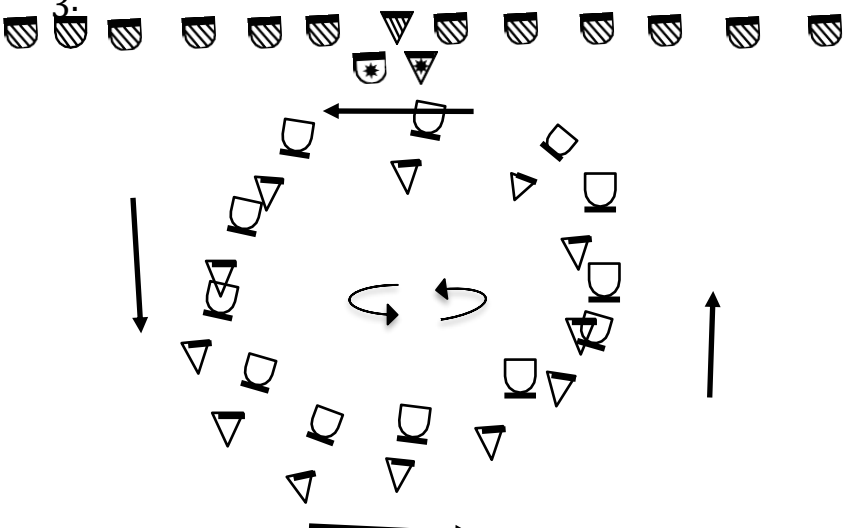
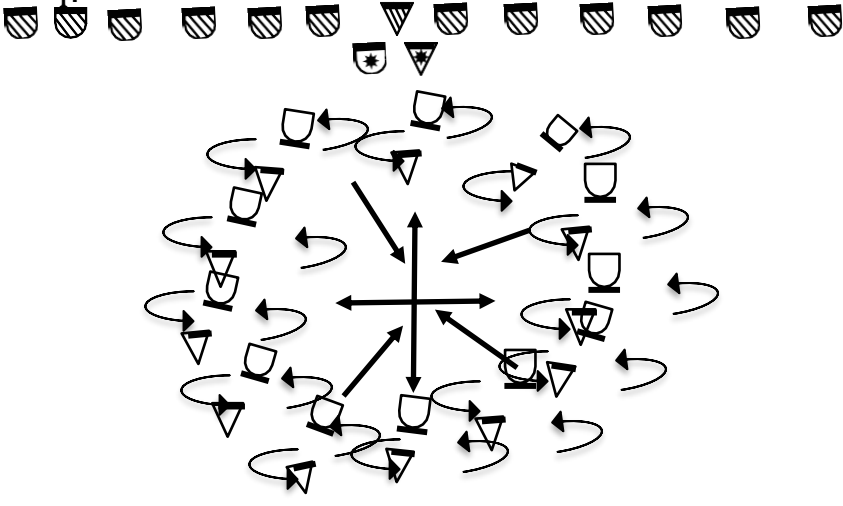
Кількість тактів: 104 такти

Тривалість: 2 хвилини 6 секунд

Музичний розмір: 4/4

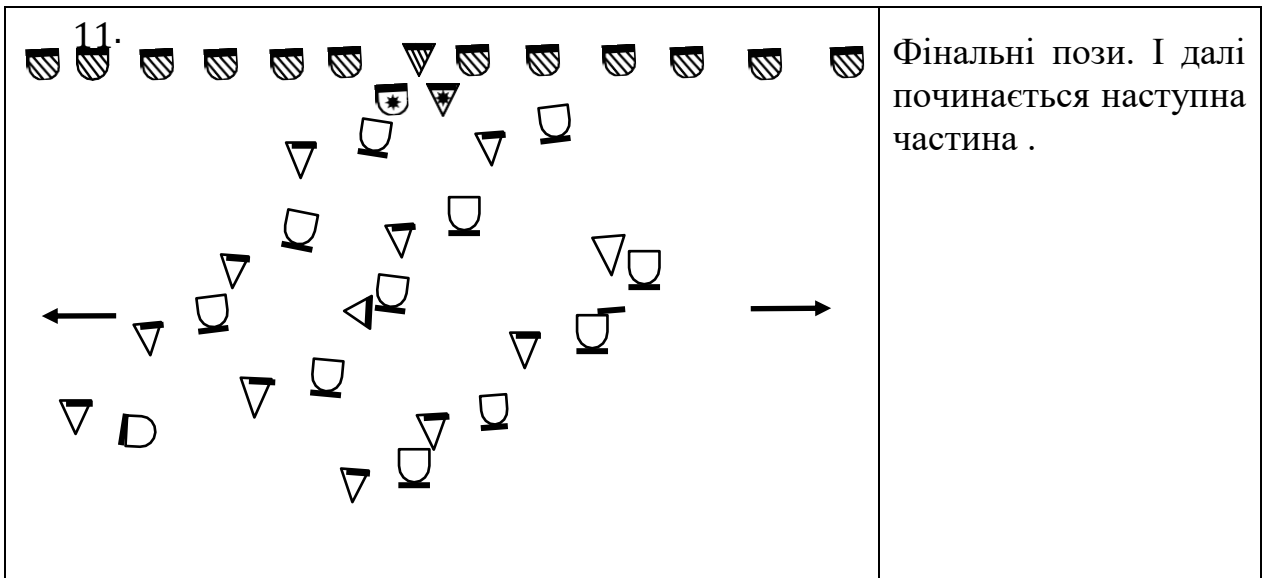
Цю частину виконують хлопці у смокінгах та дівчата у бальних сукнях .
(король та королева балу, оголошуючий та весняночки спостерігають за ними)

<p>1.</p>	<p>8 тактів вступ. Дівчата перестрибують через коліно хлопця. Хлопці виконують кувирок вперед. І трохи кружляють парами на місці.</p>
-----------	---

<p>2.</p> 	<p>10 тактів: пари виконують стрибки на місці, потім “гребінцем” міняються пробіжкою, знову в парах стрибають обертаючись та переміщуюються в вихідні перед цим малюнки</p>
<p>3.</p> 	<p>16 тактів: сходяться з 4-х колонок в коло. Далі рухаються по колу локстепами та четвертними поворотами проти годинникової стрілки.</p>
<p>4.</p> 	<p>8 тактів кружать галопом в парах, обертаючись. 8 такт звужують коло чарльстоном, тримаючи партнерку за талію, потім повертаючи на широкіше коло.</p>

<p>5.</p>	<p>8 тактів: розбігаються з великого кола в 4 колонки, обличчям один до одного. Хлопці ближче до центру сцени. Правим поворотом 2 рази роблять з партнерками дозодо.</p>
<p>6.</p>	<p>8 тактів роблять дівчата та хлопці стрибкові кіки і міняються з партнерами, а потім навпаки.</p>
<p>7.</p>	<p>2 такти роблять з дівчатами високу підтримку за талію тримаючи, а дівчата підстрибують. Далі 6 тактів галоп з нахилом корпусу в стилі кантрі.</p>

<p>8.</p>	<p>8 тактів правим біжучим поворотом і синкопованим локом з одного кола розходяться на 2 кола. Одне по годинниковій танцює, а інше проти. Далі танцюють 4 такти фіштеїл, лок степ і крос шає, правий поворот.</p>
<p>9.</p>	<p>4 такти дуже швидкі оберти, півоти на місці в парі в двох колах вправо з нахилом корпусу на 360 градусів по колу.</p>
<p>10.</p>	<p>4 такти хлопці уходять пружинячими рухами. Дівчата в іншу сторону.</p> <p>4 такти виконують кроки в характері твісту.</p> <p>5 завершальні такти збігаються в 3 діагональні лінії і виконують фінальні пози-легкі підтримки.</p>

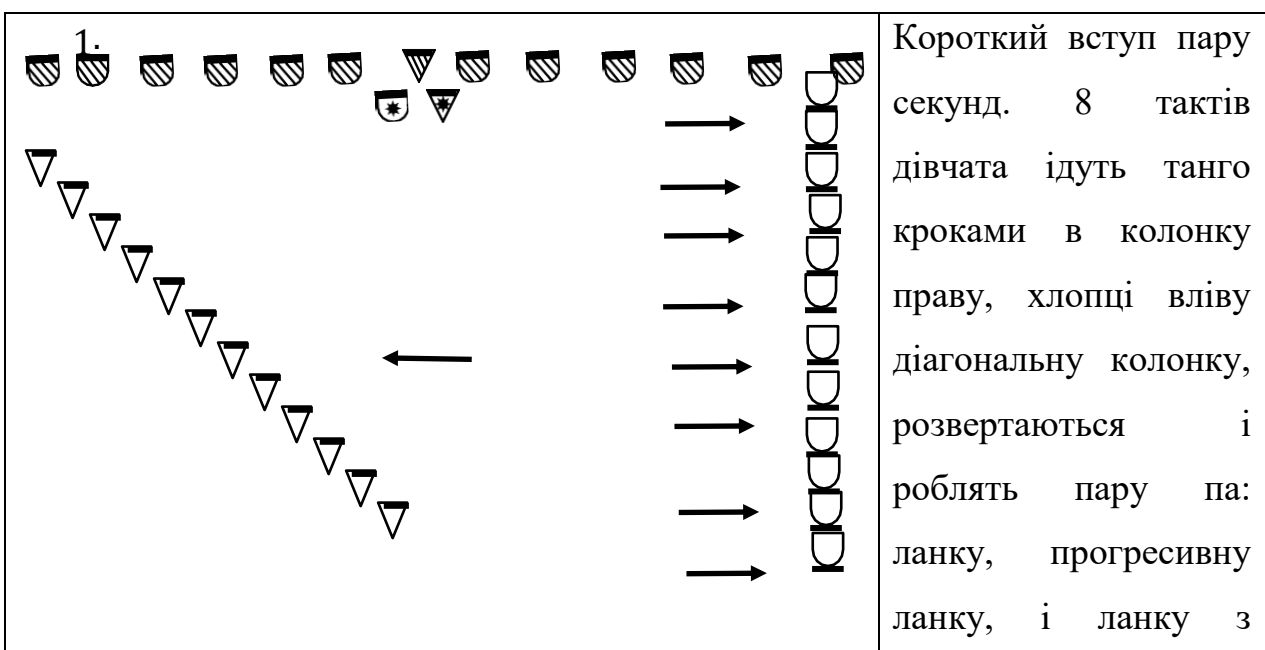
Частина 4. Танго

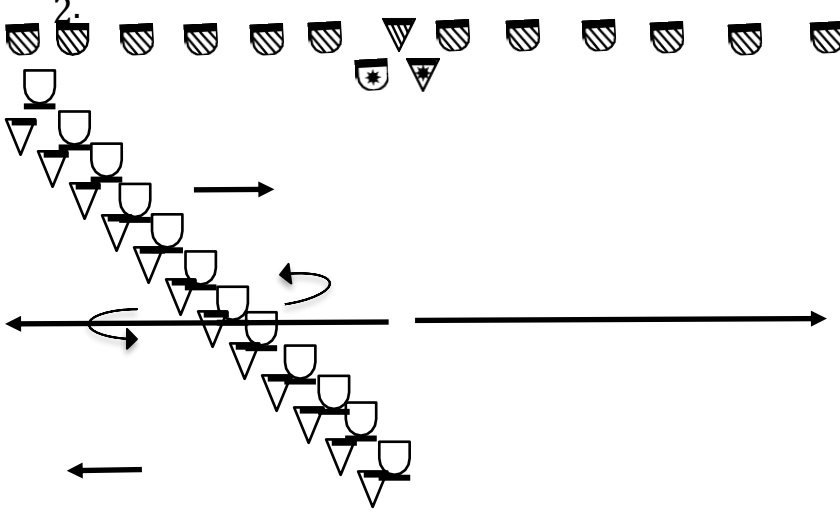
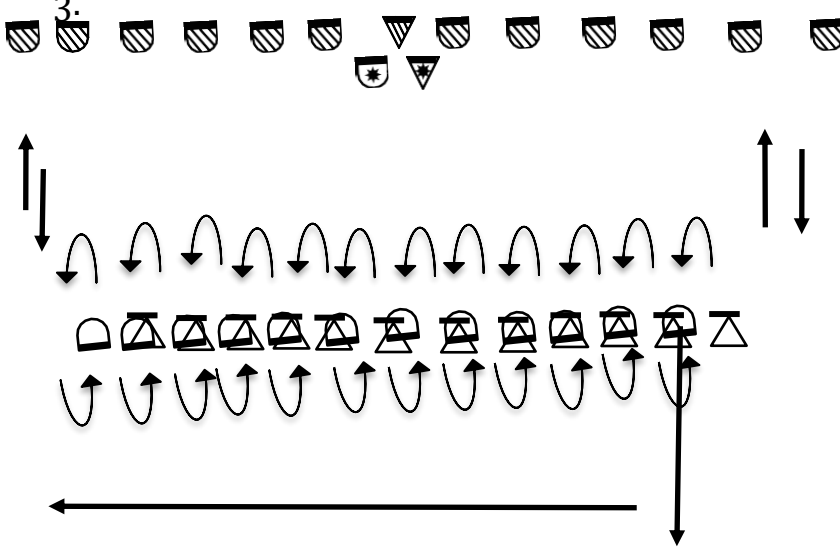
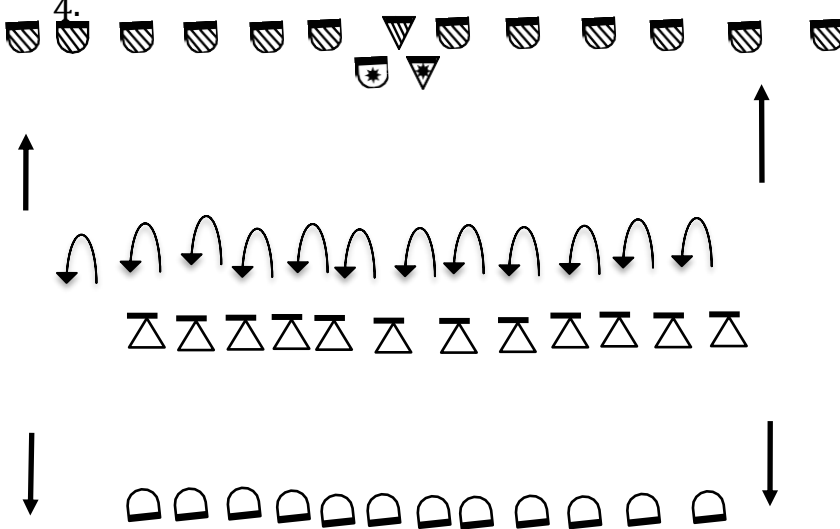
Кількість тактів: 80 тактів

Тривалість: 2 хвилини 31 секунда

Музичний розмір: 4/4

Цю частину виконують хлопці у смокінгах та дівчата у бальних сукнях .
(король та королева балу, оголошуючий та весняночки спостерігають за ними)

	переступом навхрест назад.
 <p>2.</p>	<p>16 тактів: виконують чек 2 рази і розвертаються, і переміщуються колонкою, виконуючи зворотній поворот. Виконують повний оберт діагоналі по годинниковій стрілці і виходять в лінію по центру сцени.</p>
 <p>3.</p>	<p>4 такти крутяться парами, 4 такти рухаються назад сцени синкопованим зворотнім поворотом, 4 такти рухаються лінією вперед, 4 такти пари почерзі розкручують партнерку вперед, і вона сідає в коліно в коліно.</p>
 <p>4.</p>	<p>4 такти: дівчата піднімаються і відходять назад в лінію, а хлопці через пірует і розворот рухаються і стають в лінію назад.</p>

<p>5.</p>	<p>4 такти локом сходяться по центру сцени. Мінються дозадо зворотним поворотом В закритезакінчення.</p>
<p>6.</p>	<p>8 тактів: пари стають в хрест і рухаються хрестом по колу проти годинникової стрілки фігурою фоловей сліппівоут і далі спокійно спочатку а потім синкопованим ритмом зворотний поворот.</p>
<p>7.</p>	<p>4 такти мінються лініями 1-ша з 3-ю, 2-га на місце 1-ї, 3-тя на місце 2-ї.</p> <p>4 такти повертаються назад . виконують сенфутланч, поцілунок метелика, ланка.</p>

	<p>8 тактів: 2 такти стають в три ромби, 2 такти в ромбах обертаються проти годинникової стрілки, 4 такти правий ромб міняється з лівим, виконують фоловейсліппіво́т і синкопований зворотний поворот швидкий. Центральний ромб рухається 2 такти вперед, 2 такти назад. (в цей час пари в бокових ромбах виконують 4 чека, потім оберти навколо себе).</p>
	<p>4 такти переходять в об'ємний фінальний малюнок. 3 такти танцюють. 1 такт сідають в фінальну позу(в парі сідають на різноіменні ноги , при цьому ноги в різні сторони, оверсвей)</p>

Частина 5. Повільний Фокстрот

Кількість тактів: 61 такт

Тривалість: 2 хвилини 4 секунди

Музичний розмір: 4/4

Цю частину виконують король та королева балу (хлопці у смокінгах та дівчата у бальних сукнях спостерігають за ними по боках шеренгами по парам, оголошуючий та весняночки спостерігають за ними в лінію на задній частині сцени).

<p>1.</p>	<p>2 такти вступ, хлопці та дівчата розходяться парами порівну в дві колонки обличчям до центру сцени. Король та королева підводяться зі своїх крісел.</p> <p>4 такти король з королевою велично виходять вперед.</p>
<p>2.</p>	<p>4 такти правий поворот по невеликому колу.</p>

<p>3.</p>	<p>Далі король та королева балу танцюють хореографію в парі на 32 такти. Крок перо, потрійний крок, вигнуте перо, основне плетіння, Правий поворот, лівий поворот, зовнішні світли, сентфутланч, ланч, телемарк поворот, спіноворот та півоти. Проти годинникової стрілки по колу</p>
<p>4.</p>	<p>8 тактів танцюють кульмінацію по центру, роблять високі підтримки типу арабеск, рибка, свічка. танцюють по малій амплітуді в центрі на авансцені.</p>
<p>5.</p>	<p>7 тактів роблять реверанс на одну сторону, потім другу і на останній 8-й такт розв'язки фінальна поза.</p>

Частина 6. Віденський Вальс

Кількість тактів: 162 такти

Тривалість: 2 хвилини 31 секунда

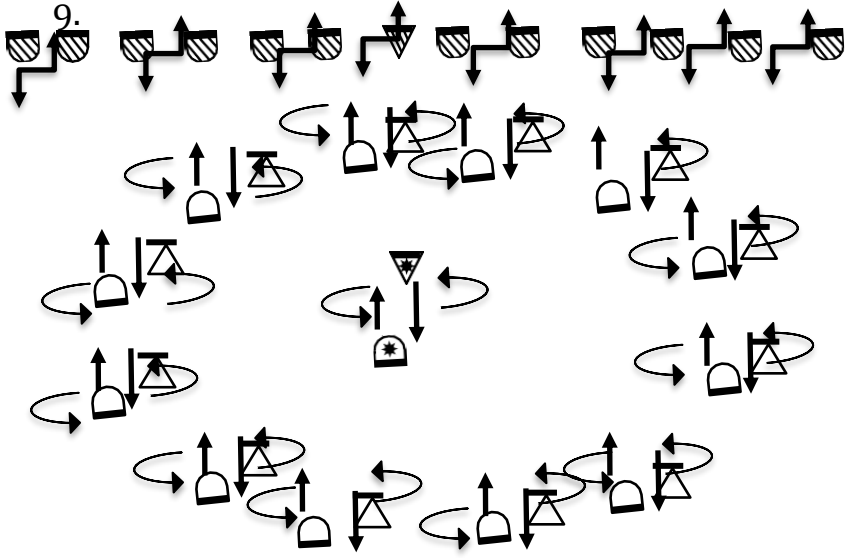
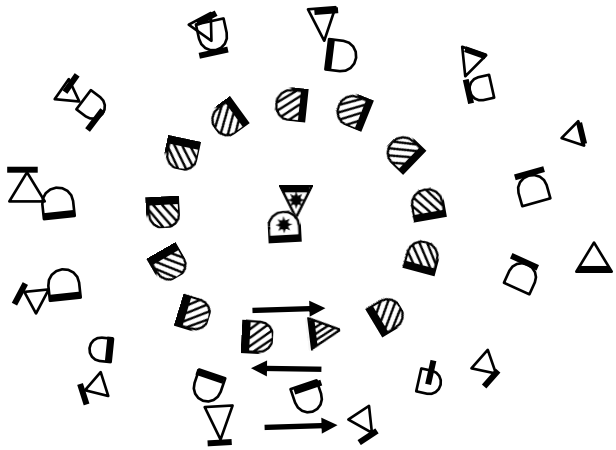
Музичний розмір: 3/4

Шосту частину виконують усі.

	<p>7 тактів вступна частина-король з королевою роблять реверанс і на удар в музиці закликають усіх до танцю</p>
	<p>16 тактів: 8 тактів пари сходяться ходою в ритмі вальсу і роблять уклін і стають в пари. 8 тактів всі пари виконують правий поворот по своєму квадрату два рази.</p>

<p>3.</p>	<p>16 тактів: 4 такти встають в позиції замок за дві руки і фігурний вальс танцюють, балянсе 2 рази поворот і в іншу сторону 4 такти так само. 8 тактів “віконичко” танцюють, тримаючись руками правими у 3-й позиції, балянсе вперед-назад та змінюються місцями , і так 2 рази.</p>
<p>4.</p>	<p>15 тактів і 1 такт-удар в музиці: рухаються правим поворотом вальс у закритій позиції в 3 кола , в колах своїх рухаються проти годинникової стрілки три повних оберти кола.</p>
<p>5.</p>	<p>15 тактів: 4 такти правим поворотом вальсу центральне коло переходить з боковими колами “гребінцем”, 4 такти в своїх 3- х колах танцюють флекерл поворот, далі танцюють в зворотній бік те саме 7 тактів і 1 такт- удар музики- пауза на місці.</p>

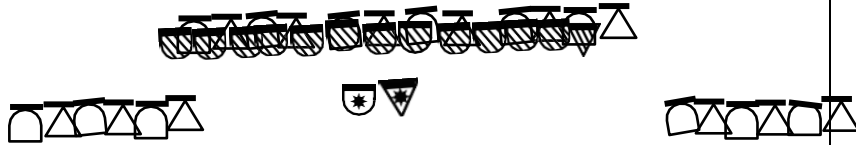
<p>6.</p>	<p>8 тактів правим поворотом вальсу і правий флекерл поворот, а центральне коло, окрім короля і королеви, правий флекерл поворот на місці.</p>
<p>7.</p>	<p>16 тактів: король та королева танцюють хореографію на місці з закрутками, обводками та підтримками; пари хлопців та дівчат виконують перехід зворотнім поворотом та зворотнім флекерлповоротом в новий малюнок в дві колонки по діагоналі, а далі змінюються між собою діагоналями.</p>
<p>8.</p>	<p>16 тактів: пари всі виходять на одне спільне коло та виконують комбінацію правого та зворотнього повороту зі правими та лівими змінами ніг; король та королева комбвнують правий та зворотній флекерл поворот з чеком.</p>

	<p>15 тактів : пари стають окремо і танцюють дозодо зворотнім поворотом 2 рази, потім обертаються вправо тримаючи партнерку обома руками в замок за поясницю, а дівчата руки в 3-й позиції в алянже; оголошуючий та весняночки теж правим поворотом компактно виконують дозодо всторону.</p>
<p>10.</p> 	<p>16 тактів : 8 тактів весняночки з оголошуючим формують всередині коло навколо короля і королеви , 8 тактів хлопці у смокінгах в зовнішньому колі та весняночки з оголошуючим рухаються проти годинникової стрілки, а дівчата в бальних сукнях рухаються по годинниковій.</p>

<p>11.</p>	<p>16 тактів: 8 тактів пари великого кола виконують динамічний правий поворот проти годинникової стрілки, король з королевою балу динамічно флекерл поворот вліво(розом з ними робить флекерл поворот оголошуючий), весняночки виконують обертаси вправо, 8 тактів розходяться на фінальний малюнок б-ї частини сюїти.</p>
<p>12.</p>	<p>8 тактів стають по черзі по півколузліва направо в фінальні пози оверсвей , на 3 удари музики король з королевою , оголошуючий та весняночки піднімають руки вперед і в сторони в завищену 2- гу позицію , урочисто вітаючи усіх.</p>

13.

Під оплески глядачів за 16 рахунків переходять у три лінії і виконують уклін разом по команді короля (жестом руки).

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження генези світського балу в українській культурній традиції дозволяє зробити ряд важливих теоретичних та практичних висновків, які відображають комплексний характер цього соціокультурного явища та його значення для розвитку української культури.

Встановлено, що формування традиції світського балу в Україні відбувалося під впливом складних історичних та соціокультурних процесів. Початок розвитку бальної культури припадає на XVIII століття і пов'язаний з європеїзацією українського суспільства. Важливу роль у цьому процесі відіграли культурні контакти з європейськими країнами, особливо з Польщею, Австрією та Францією, які були законодавцями бальної моди того часу.

Дослідження показало, що український світський бал, попри значний вплив європейських традицій, зберіг національну своєрідність, яка проявлялася у поєднанні європейських танцювальних форм з елементами української народної культури, у особливостях оформлення бальних залів, у специфіці музичного репертуару та костюмів учасників.

Важливим результатом дослідження стало виявлення регіональних особливостей проведення балів в Україні. Зокрема, встановлено, що бальна культура мала свої специфічні риси у різних регіонах: у Києві, Харкові, Львові, Одесі бали відрізнялися за своїм характером, складом учасників та культурною програмою, що було обумовлено історичними, соціальними та культурними особливостями розвитку цих міст.

Аналіз соціальних функцій балу показав його важливу роль у формуванні української еліти. Бал виступав не лише як форма дозвілля, але й як важливий механізм соціальної комунікації, місце встановлення ділових контактів, укладання шлюбних союзів, обміну культурним досвідом. Особливе значення мала освітня функція балу, де молодь опановувала правила етикету, мистецтво спілкування, танцювальну майстерність.

Дослідження мистецької складової бальної культури виявило її значний вплив на розвиток українського музичного та хореографічного мистецтва. Бальна музика стимулювала розвиток української композиторської школи, а бальні танці збагатили національну хореографічну традицію новими формами та елементами.

Особливу увагу в дослідженні було приділено трансформації бальних традицій у сучасній українській культурі. Встановлено, що попри значні соціальні та культурні зміни, бал зберігає своє значення як форма культурного дозвілля та механізм збереження історичної пам'яті. Сучасні бали в Україні демонструють тенденцію до відродження історичних традицій у поєднанні з новими формами культурної комунікації.

Важливим висновком дослідження є визначення ролі балу у процесах європейської інтеграції української культури. Бал виступав і продовжує виступати своєрідним мостом між українською та європейською культурними традиціями, сприяючи культурному діалогу та взаємозбагаченню.

Проведене дослідження також дозволило виявити перспективи розвитку бальної культури в сучасній Україні. Зокрема, встановлено зростання інтересу до історичних балів, розвиток нових форм бальної культури, включення елементів історичного балу до сучасних культурних практик.

Результати дослідження мають важливе значення для розуміння процесів формування української культурної ідентичності та можуть бути використані для подальшого вивчення історії української культури, розвитку мистецтвознавства та культурології.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим вивченням регіональних особливостей бальної культури України, дослідженням впливу сучасних соціокультурних процесів на трансформацію бальних традицій, аналізом нових форм побутування бальної культури в умовах глобалізації та діджиталізації суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антропологічний код української культури і цивілізації : монографія. Кн. 1 / О. О. Рафальський (кер. авт. кол.) та ін. ; наук. ред. М. Ф. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 432 с.
2. Балтазюк І. В. Роль архетипів у збереженні національної ідентичності. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*. 2020. № 4. С. 125–127.
3. Бичковяк О. В. Основні архетипи українського менталітету та їх вплив на реалії сьогодення. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Історичні науки*. 2020. № 2. С. 80–84.
4. Ветринська А. В. Стилї в сучасній європейській програмі стандартизованих бальних танців. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство*. 2014. Вип. 31. С. 27-33.
5. Воронік Д. С. Архетип культурного героя в українському візуальному мистецтві початку ХХІ ст. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство*. 2016. Вип. 22. С. 221–226.
6. Зубавіна І. Кіноекран як сфера репрезентації архетипічних мотивів та міфологічних образів. *Сучасні проблеми художньої освіти в Україні*. 2014. Вип. 9. С. 118–146.
7. Касьянова О. В. Генезис вітчизняної бальної хореографії в контексті загальносвітових процесів. *Театральне і хореографічне мистецтво України в контексті світових соціокультурних процесів : матеріали всеукр. наук. конф., м. Київ, 22–23 квіт. 2004 р. Київ, 2004. С. 4-9.*
8. Кеба М. Є. Новітні підручники з техніки виконання та методики викладання європейських бальних танців як відображення сучасного стану конкурсного бального танцю. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 160-164.
9. Кеба М. Є. Формування техніки виконання та методики викладання європейських та латиноамериканських танців міжнародного стилю:

- історіографічний аспект. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2019. № 40. С. 154-160.
10. Костецький С. В. Сучасні підходи до визначення поняття. Київ, 2019. 215 с.
11. Кримський С. Б. Архетипи української культури. Вісник Національної академії наук України. 1998. № 7-8. С. 74–87.
12. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії : монографія. Київ : КМА, 2008. 367 с.
13. Марційчук Ю. І. Процеси візуалізації в культурі: сучасний дослідницький контекст. Культура України. 2013. Вип. 41. С. 29–36.
14. Міщенко М. М. Українські національні архетипи: від колективного несвідомого до усвідомленої національної ідентичності (до актуальності методології архетипічного аналізу). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філософія. Філософські перипетії. 2014. № 1130, вип. 51. С. 90–94.
15. Павлюк Т. С. Жанрово-стильова еволюція бального танцю ХХ століття. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2013. Вип. 19. С. 107-112.
16. Павлюк Т. С. Закономірності та механізми еволюції бального танцю як одного з видів хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2008. № 12. С. 98-109.
17. Павлюк Т. С. Становлення та тенденції розвитку спортивного бального танцю в Німеччині. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2020. № 1. С. 89-94.
18. Процик І. В. Архетип і символ: проблеми визначення та взаємодії. Актуальні проблеми слов'янської філології. 2011. Вип. 24, ч. 2. С. 368–377.

19. Урись Т. Архетип як естетична домінанта художнього вираження модусу національної ідентичності в сучасній українській поезії. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2016. Вип. 1 (35). С. 96–100.
20. Хамітов Н. Людина і народ: етноантропологія. Філософія: світ людини. Київ, 2003. С. 399–414.
21. Feist J., Feist G. J. Theories of Personality. New York : McGraw-Hill, 2009. 573 p.
22. Stevens A. The archetypes. The Handbook of Jungian Psychology / ed. R. Papadopoulos. London : Routledge, 2006. P. 74–93.